

Анализ на резултати от анкетно проучване относно

**Нагласи и употреба на психоактивни вещества сред
учениците в гимназиален курс на обучение (8-12 клас) в
училищата на територията на град Ямбол**

Съдържание

Въведение	3
Демографски профил на участниците в анкетата	3
Анализ на получените резултати	4
Въвеждащи въпроси.....	4
Употреба на медикаменти, цигари, алкохол и други психоактивни вещества.....	9
Медикаменти.....	9
Тютюнопушене.....	14
Възраст, на която е запалена първата цигара.....	14
Актуална употреба на цигари и честота на пушене.....	15
Алкохол.....	19
Възраст на консумация на първо питие	19
Актуална консумация и честота на консумиране на алкохол.....	20
Количество консумиран алкохол. Злоупотреба с алкохол	23
Видове консумиран алкохол	27
Проблеми в резултат от употребата на алкохол.....	28
Психоактивни вещества	29
Наркотиците в обкръжението на младите хора	29
Употреба на наркотици	34
Употреба на канабис	44
Употреба на дизайнерски наркотици. Източници на снабдяване и форма.....	48
Други зависимости	51
Информираност и нагласи относно употребата на психоактивни вещества	53
Отношение към употребата на психоактивни вещества.....	53
Рискове за здравето от употребата на цигари, алкохол и наркотични вещества.....	59
Въпроси, свързани с училището и обкръжението	63
Обобщение.....	66

Въведение

В рамките на изпълнение на Договор № 26 от 27.09.2018. с предмет: „Провеждане на социологически проучвания „Нагласи и употреба на психоактивни вещества“ по обособена позиция 5 – Представително анкетно проучване „Нагласи и употреба на психоактивни вещества сред учениците в гимназиален курс на обучение (8-12 клас) в училищата на територията на град Ямбол“ (обособена позиция №5) бе извършено социологическо изследване сред ученици в Ямбол. Проучването беше проведено по метода на пряка групов анонимна анкета сред ученици от 8 училища. Въпросите в анкетата са свързани със семейната среда, с училището и обкръжението, с употребата на медикаменти, цигари, алкохол и други психоактивни вещества, както и въпроси свързани с информираността и нагласите на подрастващите по отношение на употребата на психоактивни вещества.

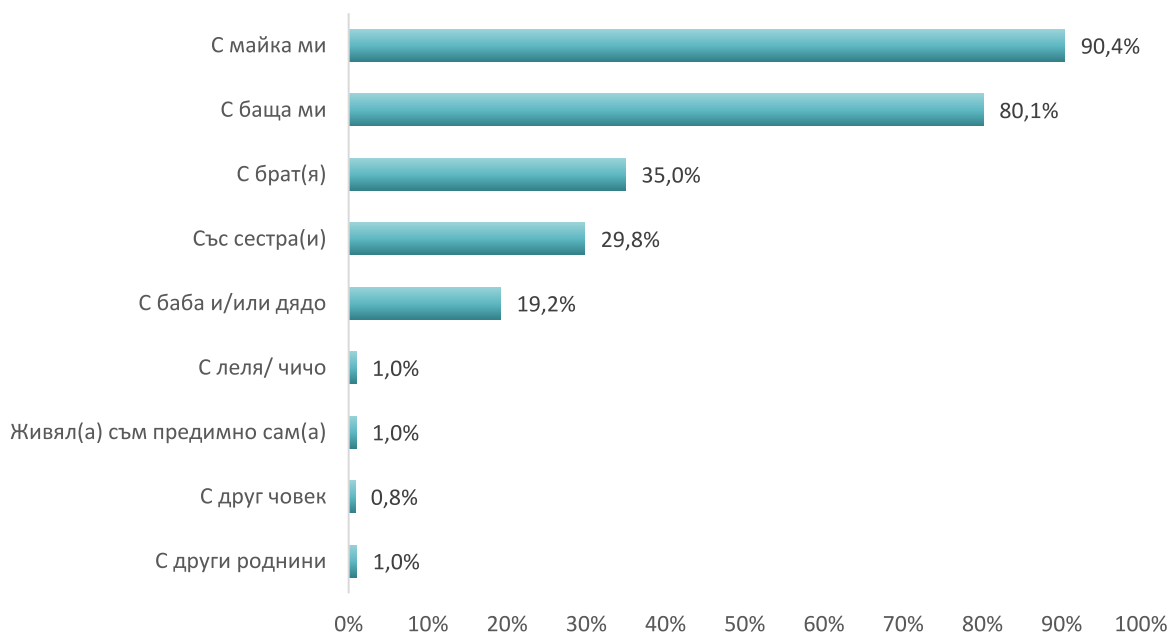
Демографски профил на участниците в анкетата

Ямбол	Процентно разпределение на учениците
8-ми клас	20,9%
9-ти клас	20,8%
10-ти клас	19,8%
11-ти клас	20,4%
12-ти клас	18,1%
13 години	2,4%
14 години	19,9%
15 години	19,1%
16 години	17,4%
17 години	20,3%
18 години	16,5%
19 години	0,1%
Без отговор	4,3%
Мъже	61,2%
Жени	35,1%
Без отговор	3,7%

Анализ на получените резултати

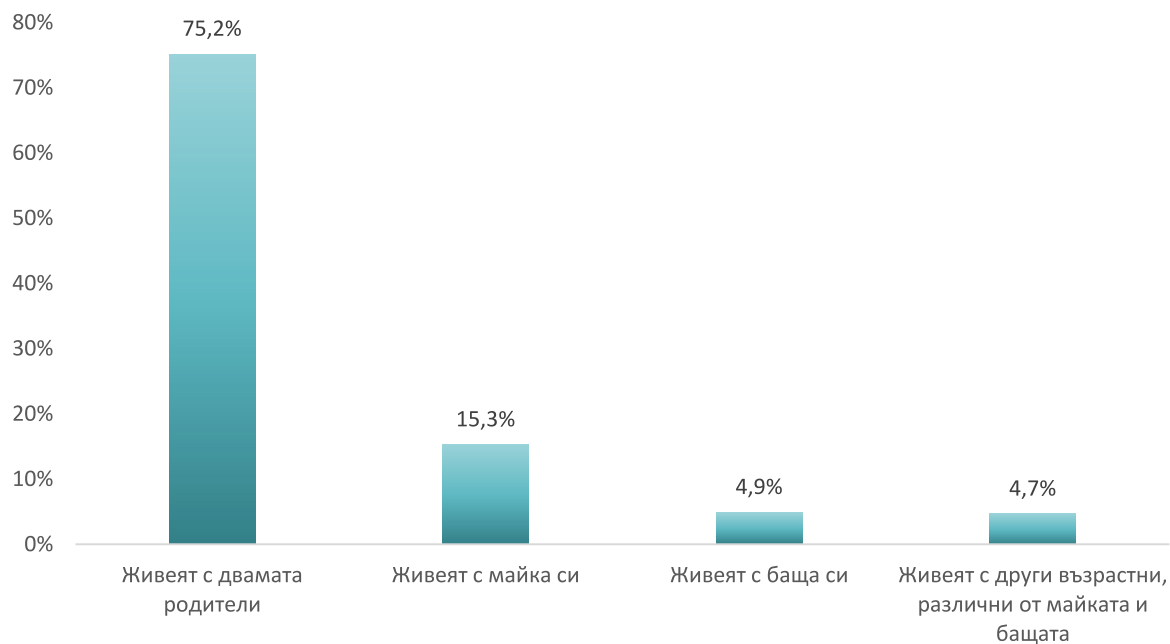
Въвеждащи въпроси

С кои от посочените лица сте живял(а) постоянно в едно жилище през последната година?

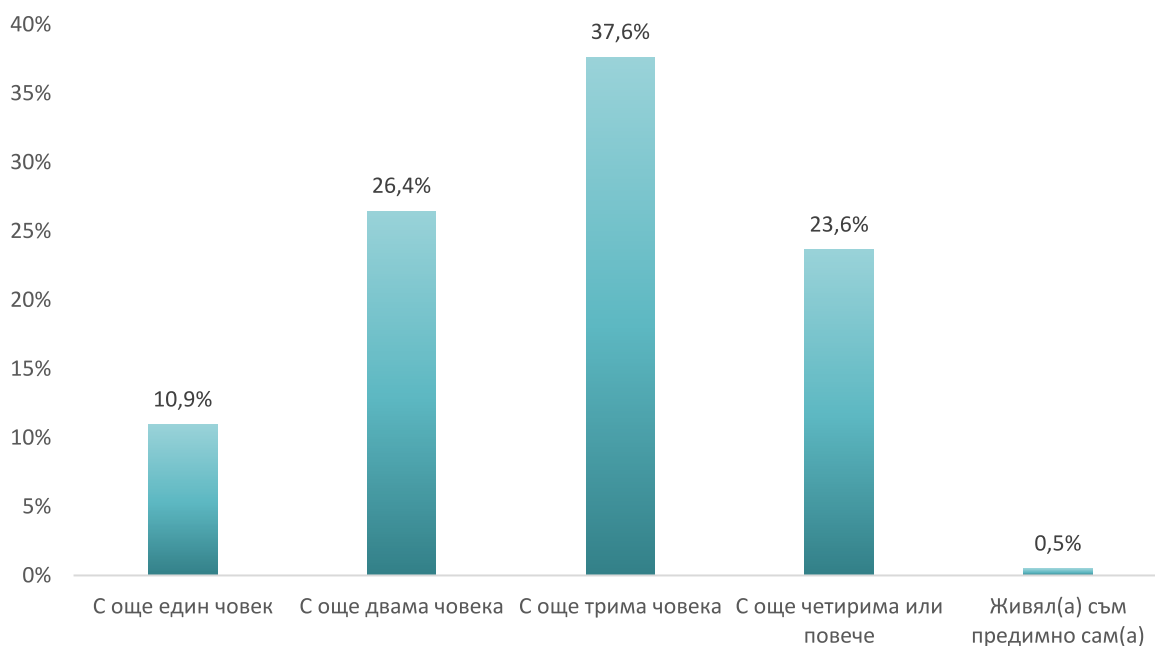
Най-голям дял от анкетираните посочват, че в последната година са живели постоянно в едно жилище с майка си - 90,4%, с баща си - 80,1%. 35% споделят, че живеят заедно с брат или братя, а 29,8% - със сестра или сестри. С двамата родители живеят 75% от учениците в Ямбол, с майката, но без бащата – 15%, само с бащата – 5%, а с други възрастни, без майката и бащата живеят около 5% от учениците. Това показва, че всяко четвърто дете живее модел на семейство, което не включва двамата биологични родители.

Дял на отговорилите според хората, с които са живели
постоянно в едно жилище през последната година

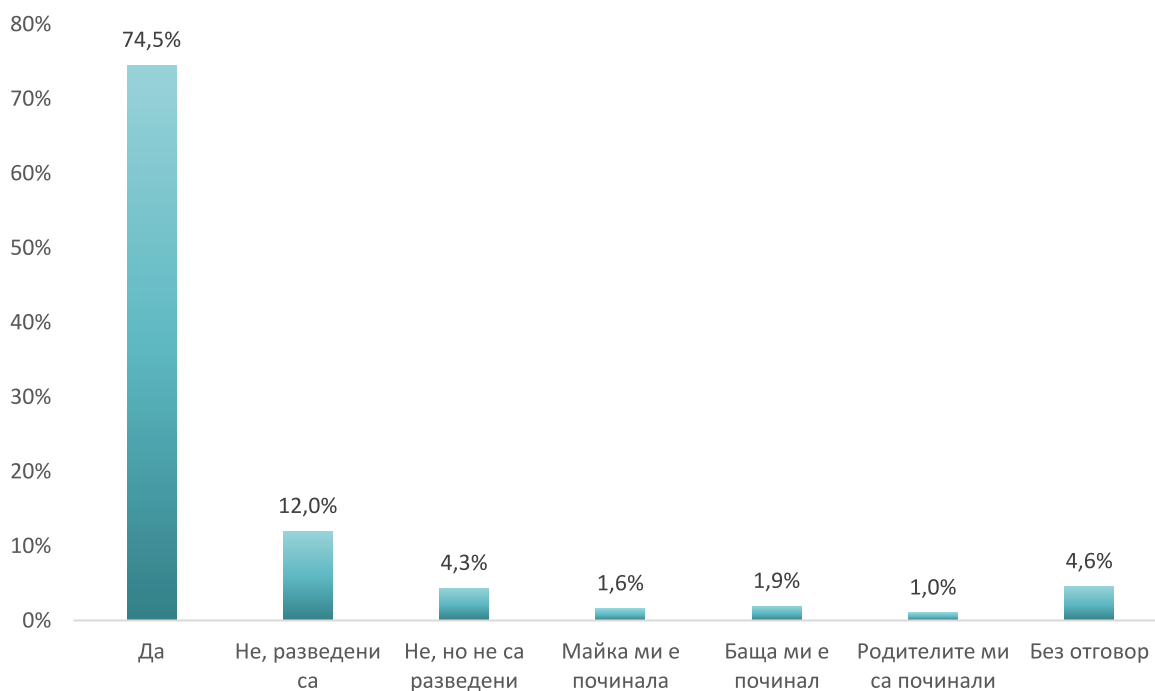
Преобладаващата част от анкетираните ученици живее постоянно в едно жилище с двамата си родители (75,2%). 20,2% живеят само с единия от родителите си, като 15,3% споделят, че живеят с майка си или с майка си и други роднини. 4,9% живеят с баща си или с баща си и други роднини. Почти същият дял от младежите живее с други възрастни, различни от родителите.

С колко човека сте живял(а) постоянно в едно жилище през последната година?

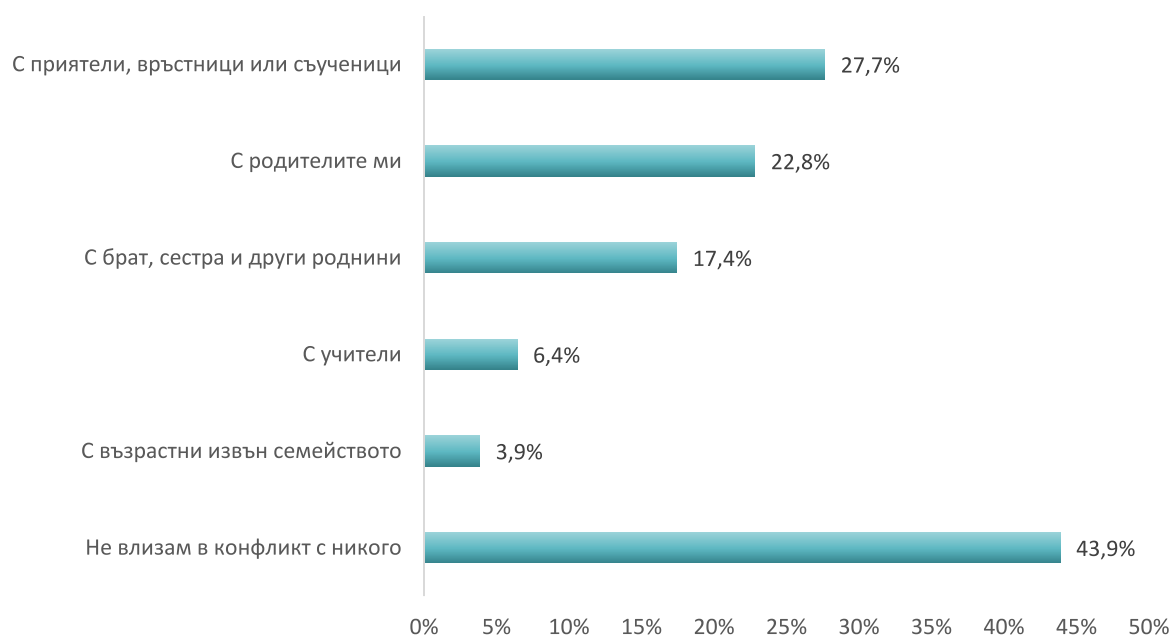
Най-голям дял от анкетираните младежи (37,6%) заявяват, че са споделяли едно жилище с трима човека през последната година. 26,4% от учениците са живели с двама човека, 23,6% с четирима или повече.

Заедно ли живеят Вашите родители?

74,5% от анкетираните ученици в град Ямбол са от семейства, в които двамата родители имат брак и поддържат семейни отношения. 12% са от семейства на разведени родители и не са под един покрив, а 4,3% заявяват, че родителите им не живеят заедно, но не са в официален развод. Общо 3,5% имат един починал родител, като 1,6% са загубили майка си, а 1,9% баща си. 1% са с двама починали родители.

Животът нерядко предлага конфликтни ситуации. Вие с кого най-често влизате в конфликт?

Учениците споделят, че най-често влизат в конфликт със своите приятели, връстници и съученици. Така отговарят 27,7% от участниците в анкетата, като този резултат не е изненадващ имайки предвид големия брой часове, които децата прекарват в училищната среда заедно. 22,8% влизат в конфликт най-често с родителите си, а 17,4% със своите братя, сестри и други роднини. Най-рядко младежите имат проблеми с учителите си и възрастни извън семейството. Въпреки това е важно да отбележим, че най-висок процент от анкетираните (43,9%) не влизат в конфликт с никого. Момчетата са по-конфликтни от момчетата, като честотата, с която те влизат в конфликти с родителите си или с приятели е с 5 процентни пункта по-висока от тази при момчетата.

При момчетата с напредване на възрастта конфликтите с родители нарастват, но в 12 клас рязко спадат, вероятно поради съзряване на момчетата и по-отговорното им и уважително отношение към родителите им. Подобна тенденция се наблюдава и по отношение на

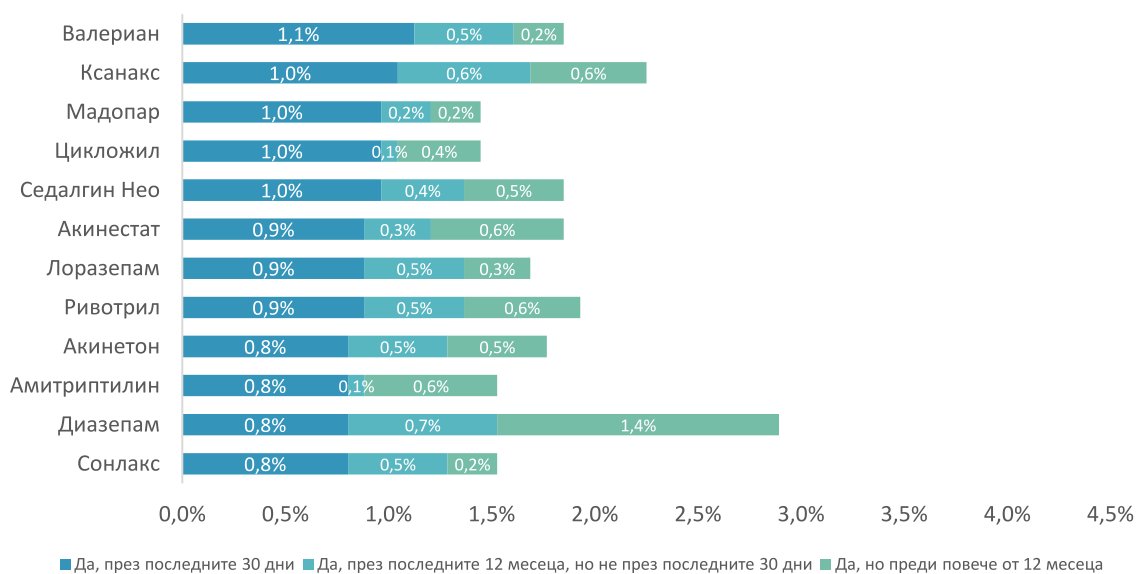
конфликтите на момчетата с техни приятели. Те имат своя пик в 10 клас като след това значително спадат.

При момичетата тенденциите са различни – конфликтите с родителите при тях постоянстват и не се наблюдава динамика в различните възрастни периоди. Подобни са наблюденията и по отношение на конфликтите им с връстници и приятели.

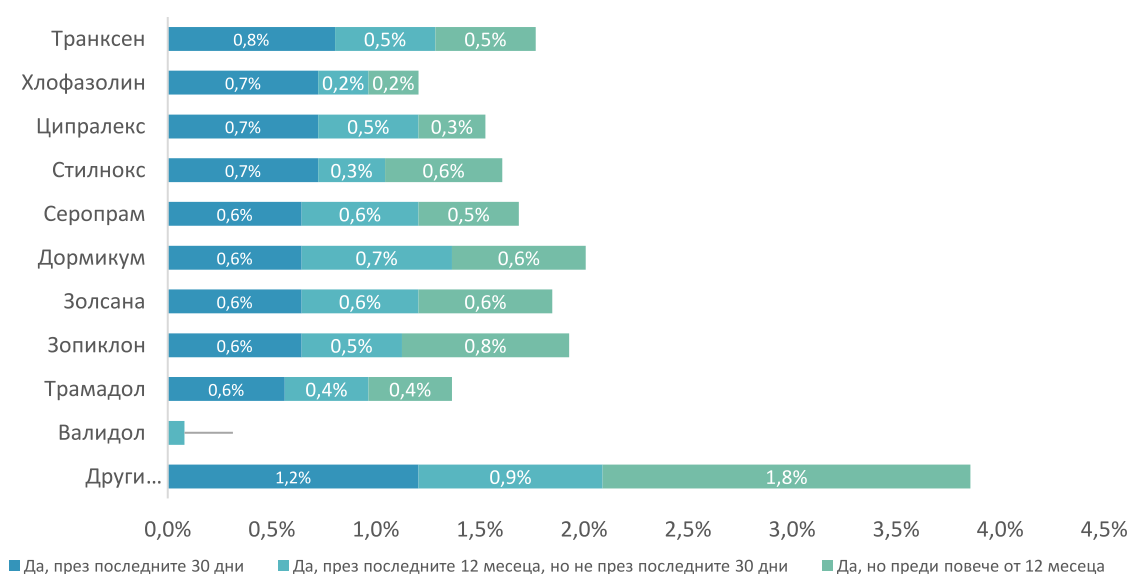
Употреба на медикаменти, цигари, алкохол и други психоактивни вещества

Употреба на медикаменти

Употребявал(а) ли сте някои от изброените медикаменти без лекарско предписание?

Употребявал(а) ли сте някои от изброените медикаменти без лекарско предписание?

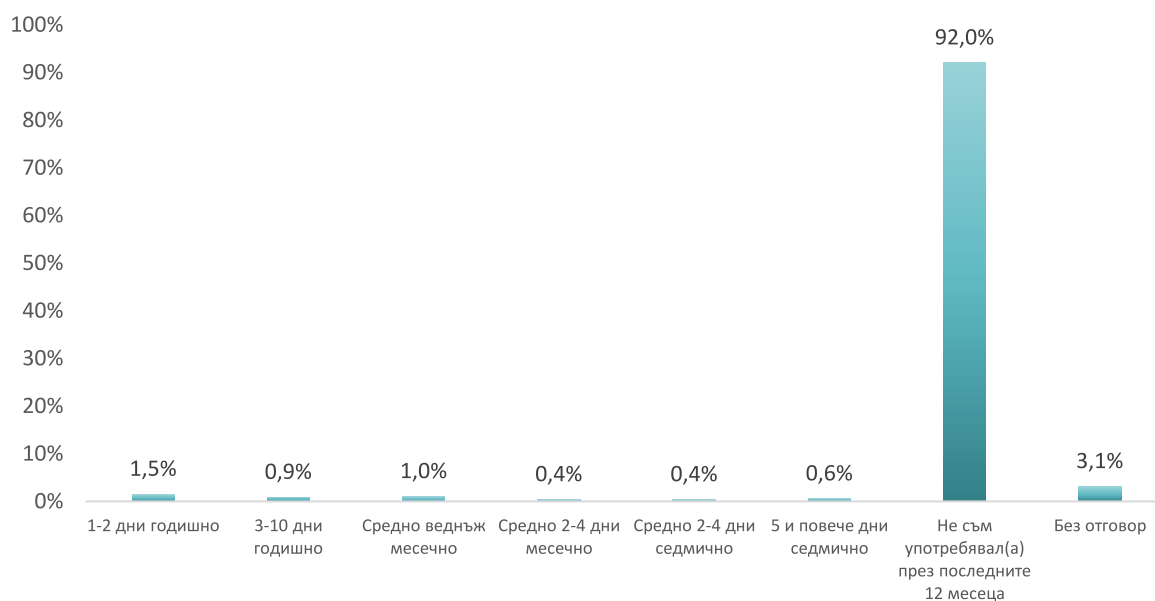
Употреба на медикаменти без лекарско предписание поне веднъж поне един от медикаментите	6,30%
Употреба на медикаменти без лекарско предписание преди повече от 12 месеца	1,80%
Употреба на медикаменти без лекарско предписание в последната година	4,50%
Употреба на медикаменти без лекарско предписание в последния месец	3,10%

По отношение на употребата на медикаменти без лекарско предписание сред учениците можем да кажем, че това се случва изключително рядко. В случаите, когато все пак се стига до използване на непредписани лекарства, това са предимно сънотворни и успокоителни. Водещите предпочитани медикаменти са Диазепам, Ксанакс, Дормикум и Транксен.

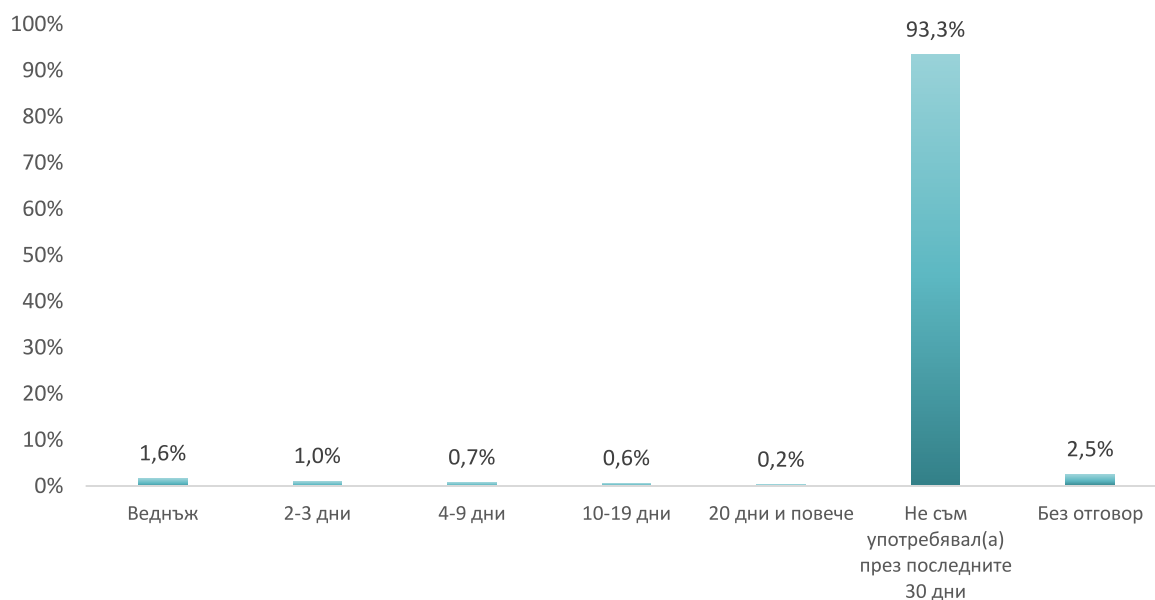
Разглеждайки употребата през последните 30 дни, учениците отговарят, че най-често са прибегвали до различни сънотворни и успокоителни, както и до Ксанакс, Седалгин Нео, Мадопар и Цикложил. През последните 12 месеца, но не през последните 30 дни, са се употребявали най-често Дормикум, Диазепам и Ксанакс, но продължават да водят неназованите видове успокоителни. Преди повече от година остава употребата предимно на сънотворни и успокоителни, както и Диазепам.

Посочилите „други сънотворни и успокоителни“ са предимно момичета и младежи от горните класове. Момичетата се характеризират с по-засилена употреба на лекарства без лекарско предписание, за по-голяма част от случаите това е се е случило през последната година. Тенденцията сочи, че децата които не живеят с двамата си родители, а с баща си или други възрастни извън семейството, са по-склонни да използват подобни вещества. Употребата на Диазепам и за момчетата, и за момичетата е била предимно преди повече от година, като заявите подобна употреба са в преобладаващата част от 11 клас. Децата с починали родители се очертават като рискова група по отношение на употребата на това сънотворно. Ксанаксът отново е по-популярен сред големите ученици от 11 и 12 клас. Той обаче е предпочитан сред момчетата, като те заявяват и по-скорошна употреба. Дормикумът от своя страна също бива избран по-често от момчетата и в по-голяма степен от по-ниските класове в изследваната съвкупност.

Колко често сте употребявал(а) без лекарско предписание някои от медикаментите от предишния въпрос през последните 12 месеца?

Колко често сте употребявал(а) без лекарско предписание някои от медикаментите от предишния въпрос през последните 30 дни?

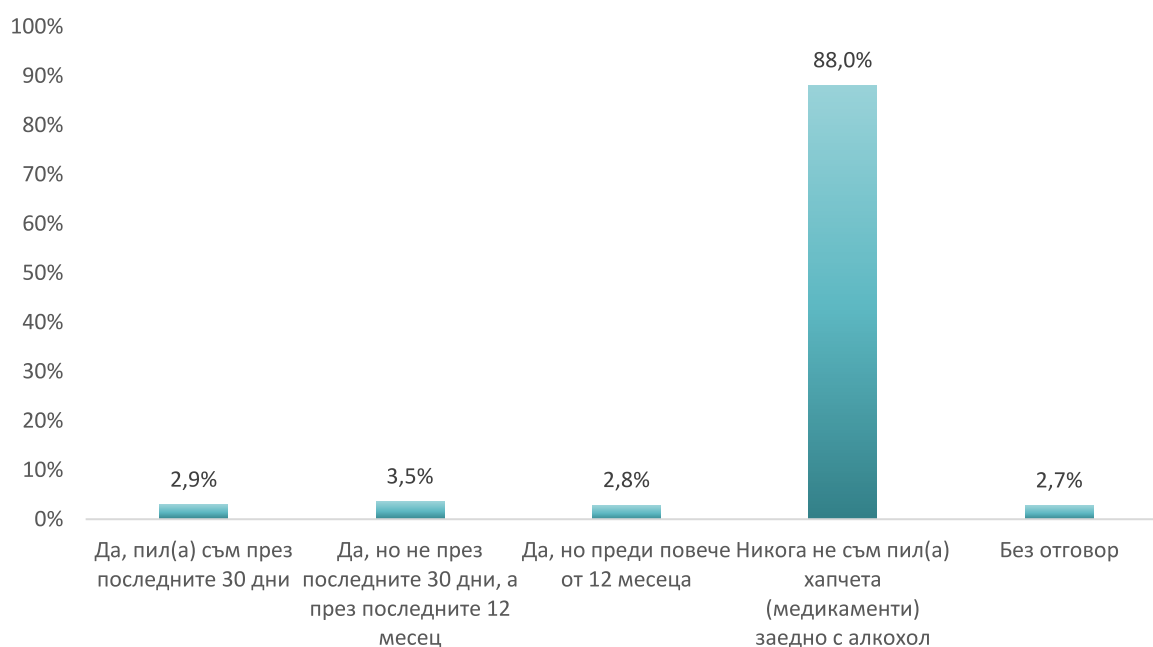

На въпроса относно честотата на употреба на медикаменти без лекарско предписание през последните 12 месеца, 1,5% от учениците отговарят, че това се е случвало през 1-2 дни в годината, а 1% средно веднъж месечно. 0,9% са употребилите между 3 и 10 дни годишно.

Употребата през последните 30 дни за най-голям дял от анкетираните (1,6%) е била само веднъж. 1% са употребявали медикаменти без предписание в 2 до 3 дни от месеца, приемането на лекарствени продукти през повече от 3 дни събира малки процентни дялове от общо 1,5 %.

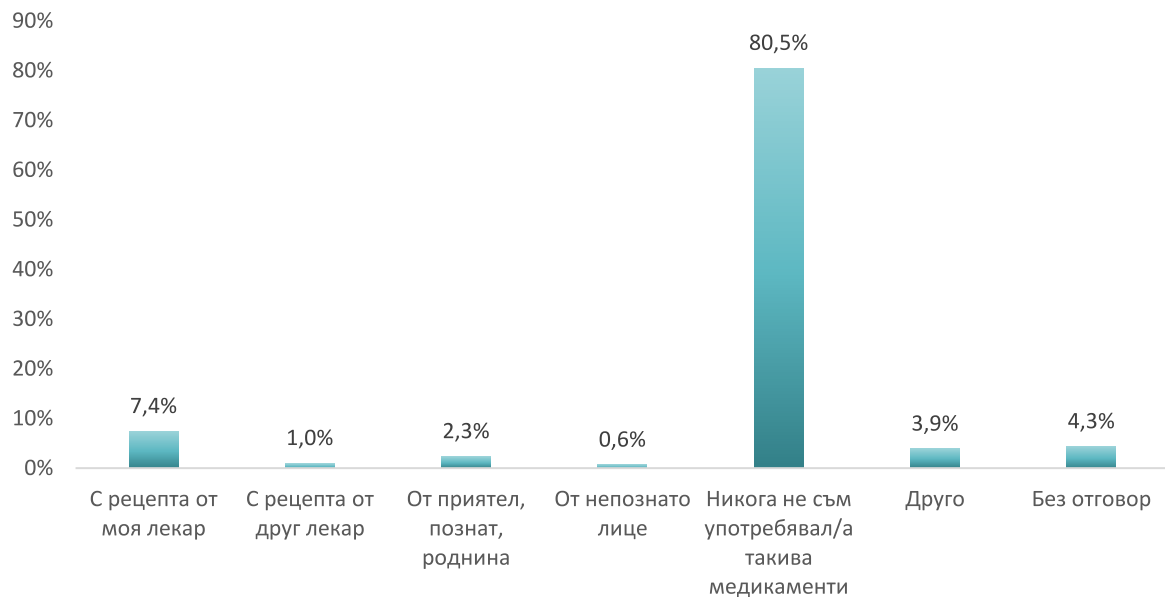
Отново употребата е разпространена по-силно сред момчетата, а при регулярността на приемането на подобни медикаменти се забелязва връзка с толерантното отношение на родителите им към употребата на наркотични вещества. Употребата е разпространена при учениците от по-големите класове, но се забелязват завишени проценти и при тези от 9 клас по отношение на приемането на медикаменти през последните 12 месеца.

Пил(а) ли сте някога хапчета (медикаменти) заедно с алкохол?

Около 9% от участвалите в анкетата ученици признават, че са приемали медикаменти заедно с алкохол. За 2,9% от тях това се е случило през последните 30 дни, за 3,5% е било през последните 12 месеца, но не през изминалия месец. 2,8% са правили подобна комбинация преди повече от 12 месеца. Момчетата отговарят, че са взимали медикаменти в комбинация с алкохол предимно през последните 30 дни, докато за момчетата това се е случвало в рамките на изминалата година, но не през последните 30 дни. Преди повече от година опасната комбинация е била правена предимно от ученици в горните класове, което сочи, че това вероятно започва да се случва след завършването на 9 клас.

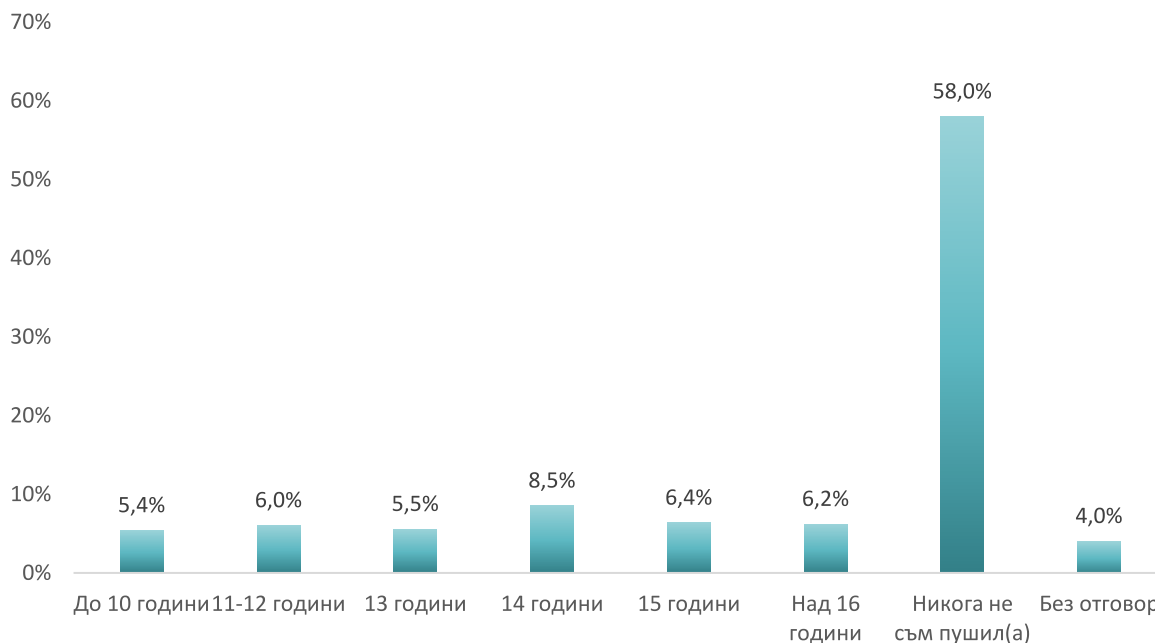
Ако сте приемал(а) медикаменти (сънотворни, успокоителни, антидепресанти или антипаркинсонови), как си ги набавихте (последния път)?

7,4% от учениците споделят, че са употребявали медикаменти с рецепта от техния лекар, а 2,4% са си ги набавили от приятел, познат или роднина. 2,3% са се сдобили с тях от приятели и роднини, а 1% са получили рецепта от друг лекар. Отново остава най-висок процентът на неупотребяващите – 80,5%. Разпределението по пол не показва съществени разлики, но се забелязва, че отсъствалите от училище по неизвинителни причини повече от 3 дни през последния месец сравнително по-често от останалите са взимали медикаменти както от техния лекар, така и от друг. Това вероятно би могло да обясни и причината за техните отсъствия.

Възраст, на която е запалена първата цигара

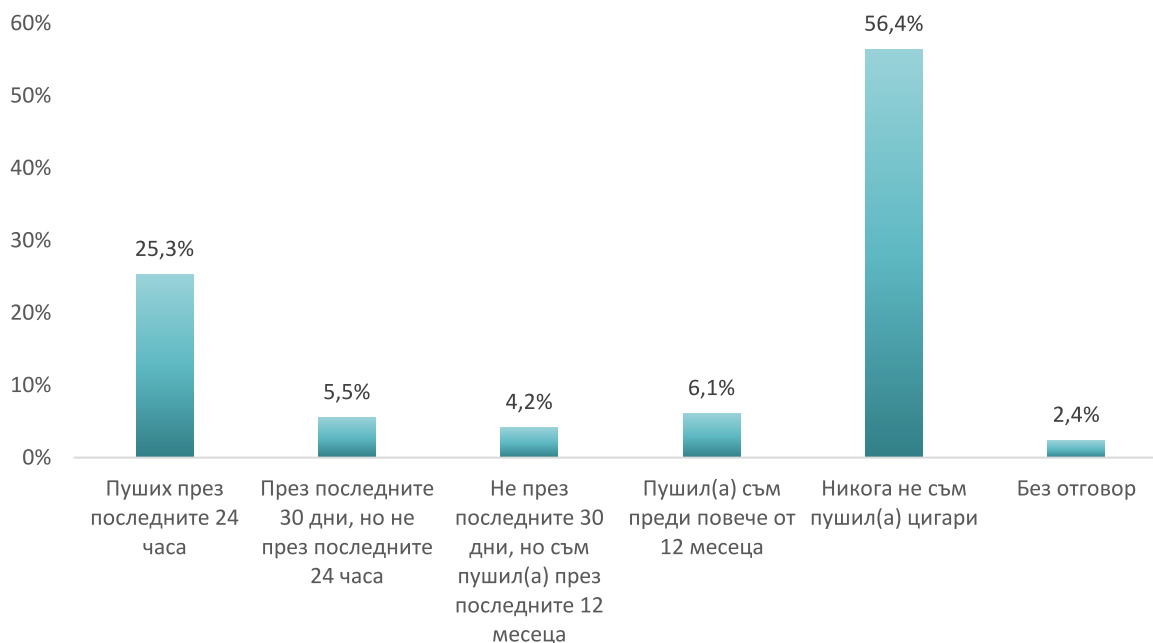
На колко години бяхте, когато запалихте първата си цигара?

На въпроса кога са запалили първата си цигара 58% от анкетираните заявяват, че не са пушили никога. При останалите това в най-голяма степен се е случвало на 14 годишна възраст, макар да има обособени групи на запалили първата си цигара, когато са били на 15 или 16 години. Разпределението по пол отново показва, че процентът на опитвали цигара при момчетата е по-висок от този за момчетата. Те са запалвали първата си цигара предимно на около 14 годишна възраст. Децата, които не живеят с родителите си, а с други възрастни, се обособяват като рискова група.

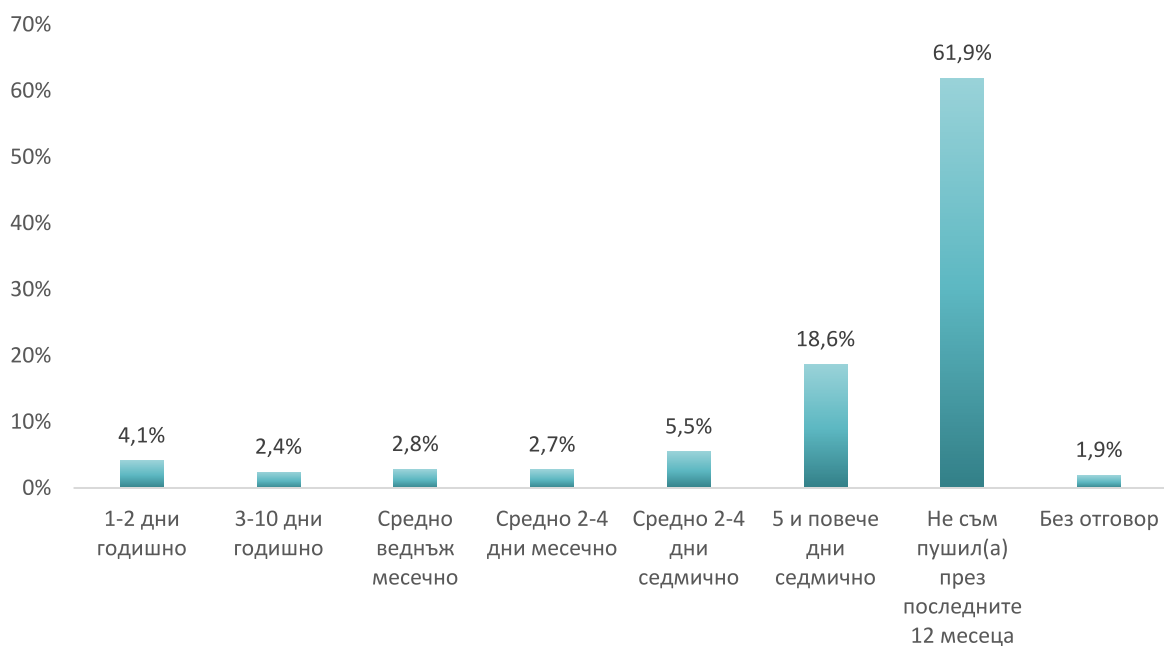
Актуална употреба на цигари и честота на пушене

Кога за последно сте пушил(а) тютюн (цигари, пури или лула)?

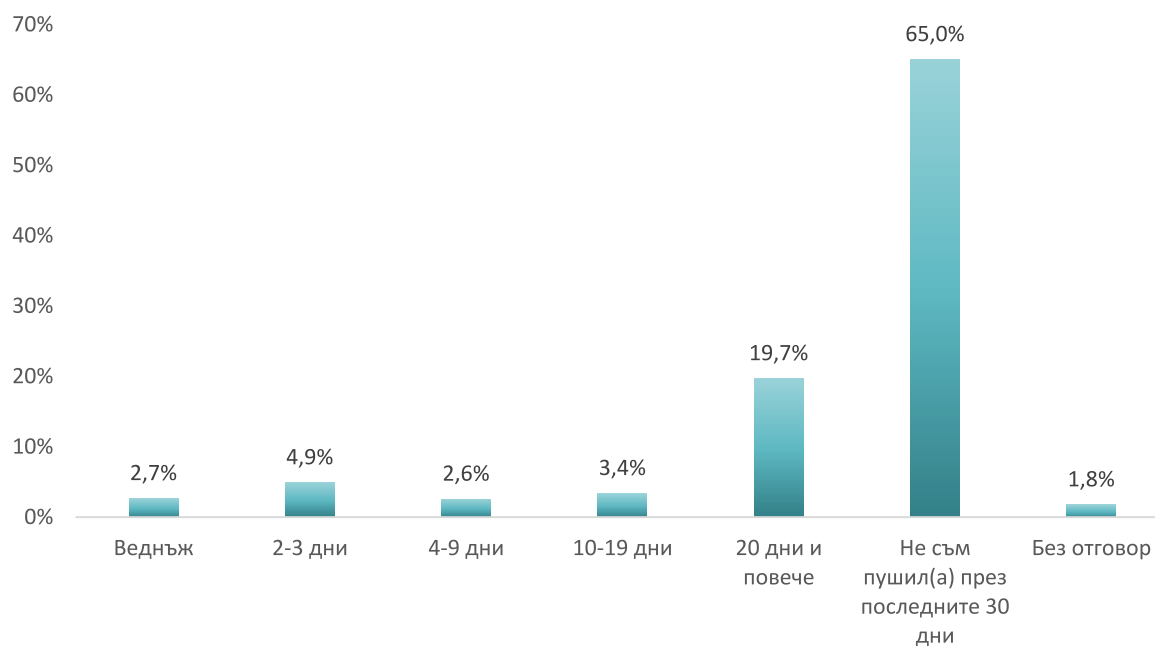
25,3% са употребили тютюневи изделия през последните 24 часа. През последните 30 дни, но не през изминалите 24 часа, са пушили 5,5% от анкетираните, а 4,2% през последните 12 месеца. Преди повече от 12 месеца са пушили 6,1% от учениците. Никога не са употребявали тютюневи изделия 56,4%. Редовните пушачи отново са предимно учениците от 11 и 12 клас, както и смятащите, че родителите им имат толерантно отношение към употребата на наркотични вещества. Тенденцията за повече момичета пушачи се запазва. Ако приемем, че употребата през последните 24 часа обособява група от редовни пушачи, данните показват, че те са запалили първата си цигара на около десет годишна възраст. Употребата преди повече от 24 часа измества възрастовия диапазон за първа запалена цигара на 15-16 навършени години.

В колко дни през последните 12 месеца сте пушил(а) цигари, пури или лула?

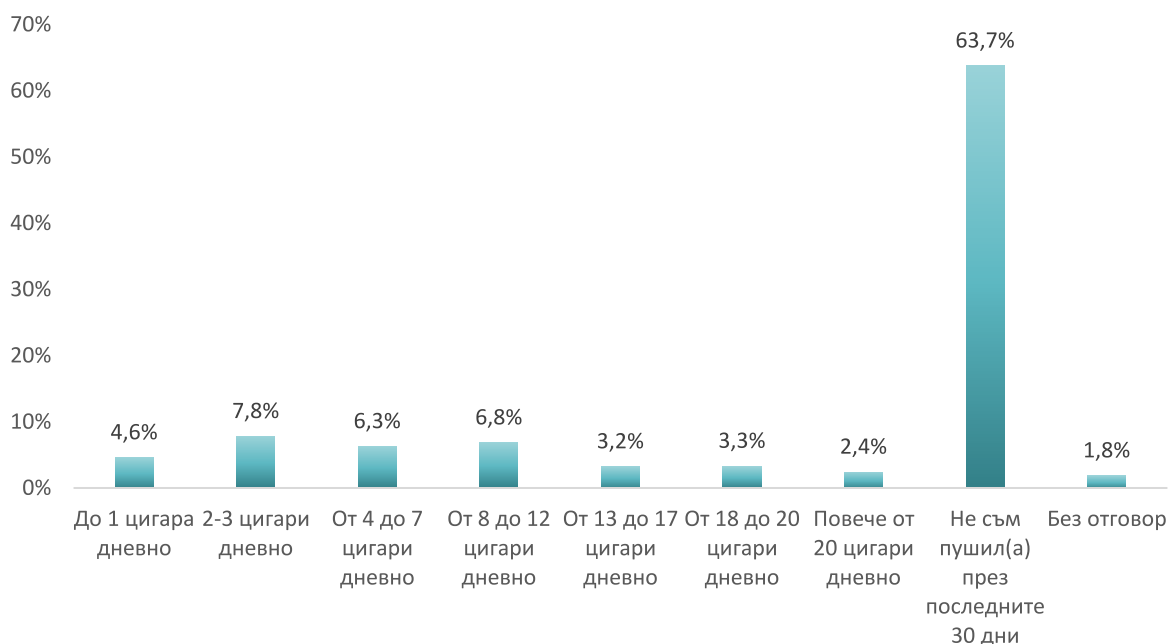
Малко над 36% от учениците споделят, че са пушили през последните 12 месеца. Редовната употреба през повече от 5 дни седмично е с най-висок процентен дял (18,6%). Това ги очертава като обособена група на редовни пушачи, заедно с пушещите средно между 2 и 4 дни седмично, които заемат процентен дял от 5,5%. Нередовните пушачи, които палят цигара по-малко от 4 дни месечно, са около 12% от анкетираните. Редовните пушачи (на база седмична употреба) остават в по-голяма степен момичета и ученици от горните класове. Младежите, влизащи в конфликти с учители и възрастни извън семейството, също показват висока активност по отношение на редовно тютюнопушене.

В колко дни през последните 30 дни сте пушил(а) цигари, пури или лула?

Когато става въпрос за пушене в рамките на последните 30 дни се наблюдава малък спад в процента на учениците, посочили, че употребяват цигари. 34,4% от анкетираните отбелязват, че са пушили цигари през последните 30 дни. Най-голям дял от тях са посочилите, че за последните 30 дни са пушили повече от 20 дни (19,7%). Всички тенденции се запазват, по-често употребяващите остават жените и големите ученици. Учащите от 11 и 12 клас най-често пушат от 10 до 19 дни месечно или повече от 20 дни месечно. Интересно е, че младежите със семейство, което е разделено или тези, които живеят с други възрастни, са много по-често употребяващи от останалите.

През дните от последния месец, когато сте пушил(а), обикновено колко цигари на ден пушихте?

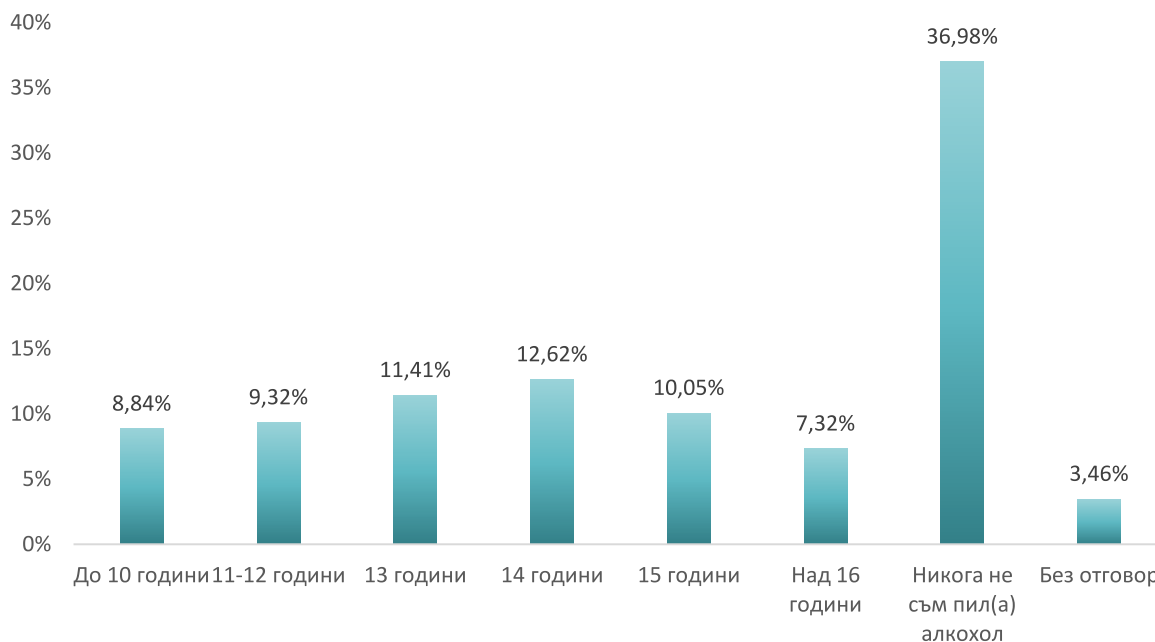

На въпроса по колко цигари са пушили през дните от последния месец, 7,8% от младежите са посочват, че са пушили по 2-3 цигари дневно. Най-висок е общият дял на пушилите между 1 и 12 цигари дневно, като този на пушещите над половин кутия дневно (повече от 13 цигари дневно) остава сравнително нисък – 8,9%. Отново остава най-висок делът на неупотребилите тютюневи изделия през последния месец (63,7%). Младежите, живеещи с други възрастни, различни от родителите, показват склонност към употребата на голям брой цигари дневно. Тук обаче можем да кажем, че въпреки големия процент пушещи момичета, момчетата по-често пушат по-голям брой цигари. Според разделянето по класове, единствено единадесетокласниците показват сравнително завишена склонност към регулярна употреба. Младежите, посочили, че пушат около 10-19 дни месечно, заявяват дневна употреба от 2-3 цигари, докато пушещите над 20 дни в месеца повишават употребата на около половин кутия дневно.

Употреба на алкохол

Възраст на консумация на първо питие

На колко години бяхте, когато изпихте първото си питие (не само отделна глътка)?

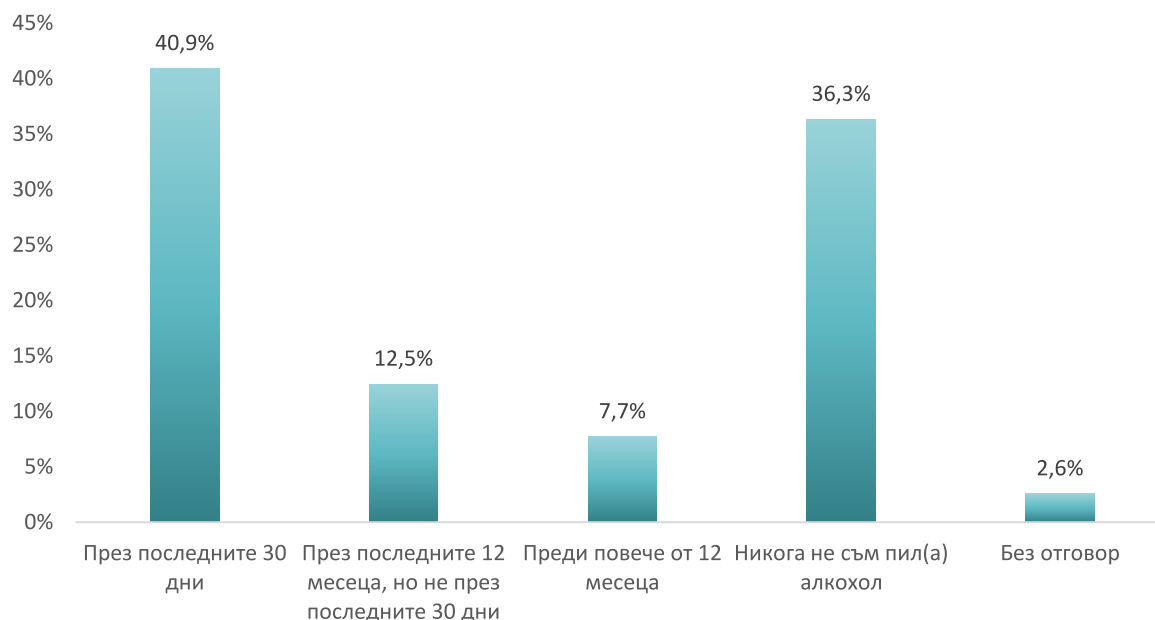

За сметка на тютюнопушенето, по отношение на консумацията на алкохол се забелязва, че много по-висок дял от учениците са опитвали алкохолни напитки, при това консумирайки цяло питие. Много по-малък дял ученици все още не са опитвали – 37%. Според получените данни, младежите най-често изпиват първото си питие на около 13-14 годишна възраст. Сред младежите, които никога не са опитвали алкохол, отново момичетата са по-малко. Възрастта, на която те изпиват първото си питие, е в най-честия случай около 14-тата им годишнина. За момчетата се забелязва процентно натрупване на изпили първото си питие на 13 години, но голяма част започват и по-рано – между 10 и 12 години. Съществува ясно изразена корелация между първото изпито питие и първата запалена цигара - голяма част от анкетираните са осъществили и двата типа употреба на една и съща възраст.

Актуална консумация и честота на консумиране на алкохол

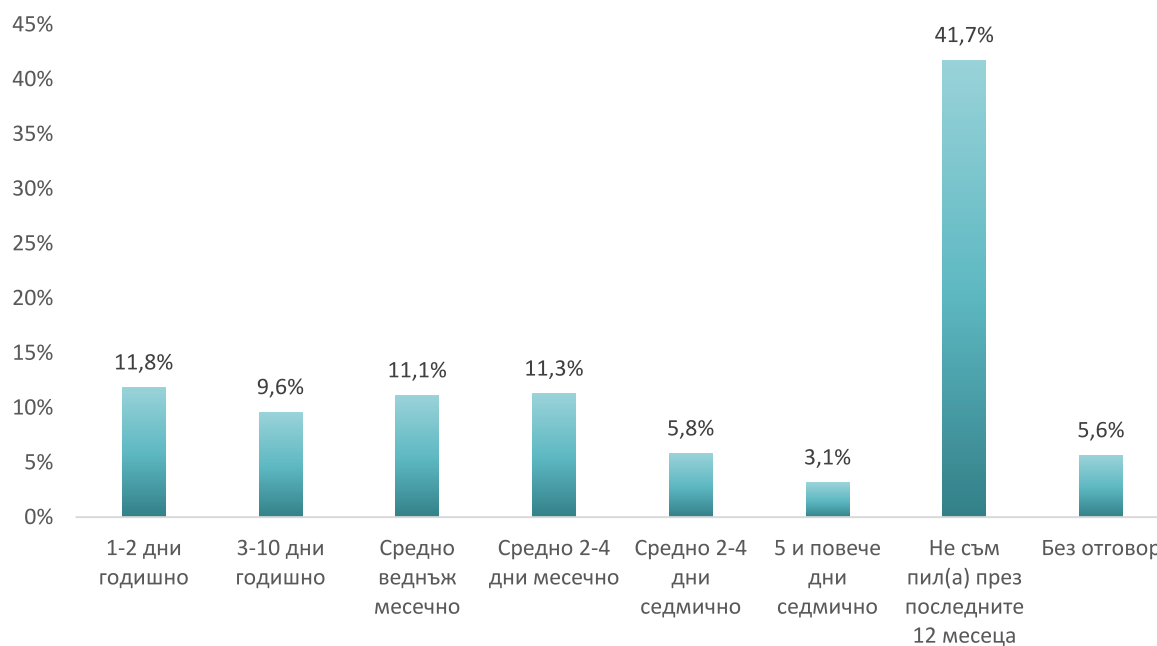
Кога за последно сте пил(а) алкохол?

(поне едно питие - това означава или бутилка / кутия бира 330 мл., или чаша вино 170 мл., или 50 гр. концентрат)

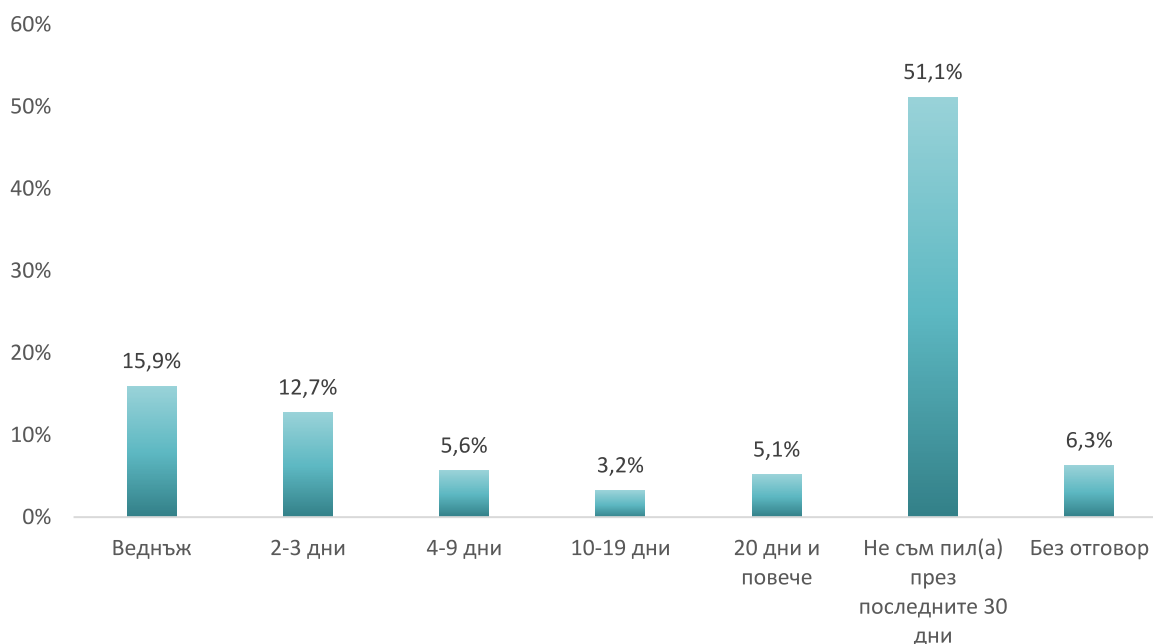
Опитвалите алкохол са над 60% от участвалите в изследването младежи. По отношение на това кога са консумирали самостоятелно поне едно питие, 40,9 % от учениците отговарят, че това се е случило през последните 30 дни. 12,5% са пили алкохол през последната година, но не през последните 30 дни, а 7,7% преди повече от година. Сред отговорилите едва 36,3% никога не са консумирали алкохолни напитки. Момичетата по-често са отговаряли, че са консумирали алкохол през изминалите 30 дни. Това важи и за дванадесетокласниците, при които употребата на алкохол е силно завишена. Повече от половината участвали в анкетата ученици в 12 клас са пили алкохол през последния месец. Търсейки причините за високите нива на консумация при подрастващите, от получените данни може да се каже, че започналите да консумират алкохол на възраст до 10 години предимно са посочвали консумация на алкохол през последните 30 дни. Следователно е възможно да се твърди, че ранната употреба на алкохола води и до по-завишени нива на употреба в последствие. Забелязва се, че в сравнение с останалите, по-голям дял от неконфликтните ученици никога не са употребявали алкохол. В този смисъл би могло да се търси връзка между тези две явления.

В колко дни сте пил(а) алкохолни напитки през последните 12 месеца

Малко над 52% от учениците са употребявали алкохол през последните 12 месеца. 11,8% са го правили през 1 до 10 дни годишно, като със сходен процент са и употребилите веднъж месечно (11,1%) и през 2 до 4 дни месечно (11,3%). Това сочи, че консумацията в повечето случаи не е ежедневна. Редовно пиещите се обособяват с най-ниски процентни стойности. Около 3% от анкетираните заявяват, че са консумирали алкохол от 2 до 5 дни седмично.

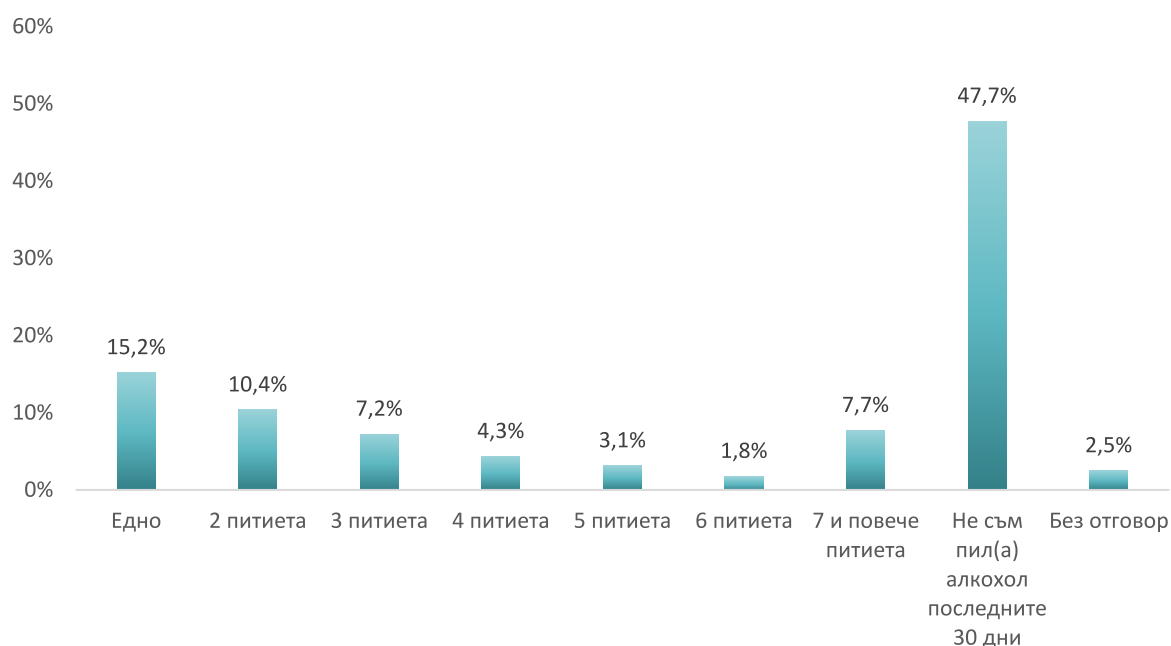
В колко дни сте пил(а) алкохолни напитки през последните 30 дни?

Тенденцията от предишния въпрос се запазва, като най-висок дял са употребилите алкохол през 1 до 3 дни през изминалия месец. 51,1% от младежите не са пили през последните 30 дни. Спорадичната употреба (между веднъж и 2 и 3 дни през месеца) е присъща в по-голяма степен за момичетата. Регулярната употреба от над 20 дни месечно е по-силно изразена при момчетата, но процентната разлика е сравнително малка. Разглеждайки най-честата употреба на алкохол, можем да кажем и че пропускащите повече часове в училище, както и децата без родители, се обособяват като групи на консумиращи алкохол най-често. По отношение на разделението по класове не се забелязват съществени разлики.

Количество консумиран алкохол. Злоупотреба с алкохол

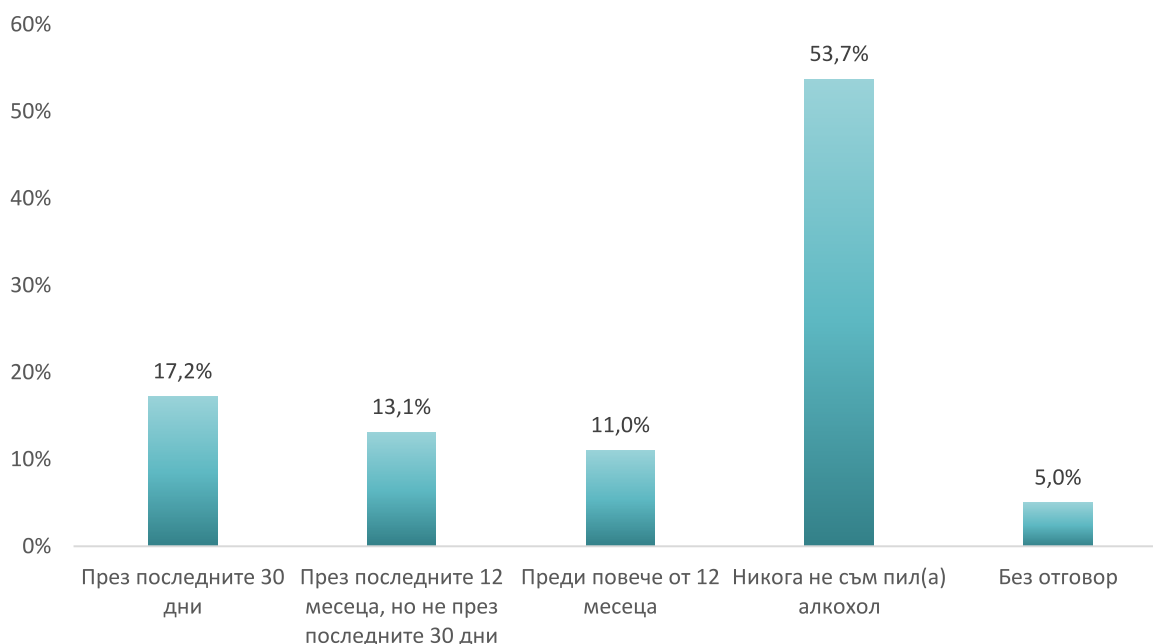
В дните, в които сте консумирали алкохол през последния месец, обикновено по колко пътиета сте пил(а)?

Почти половината от младежите, участвали в анкетата, не са консумирали алкохол през последния месец. Тези които са консумирали обаче, най-често са го правили в рамките на 1-2 пътиета (25,6%). Обособената група на ученици пиещи повече от 4 пътиета е с общ процентен дял от 17%, като от него 7,7% заявяват, че пият повече от 7 пътиета.

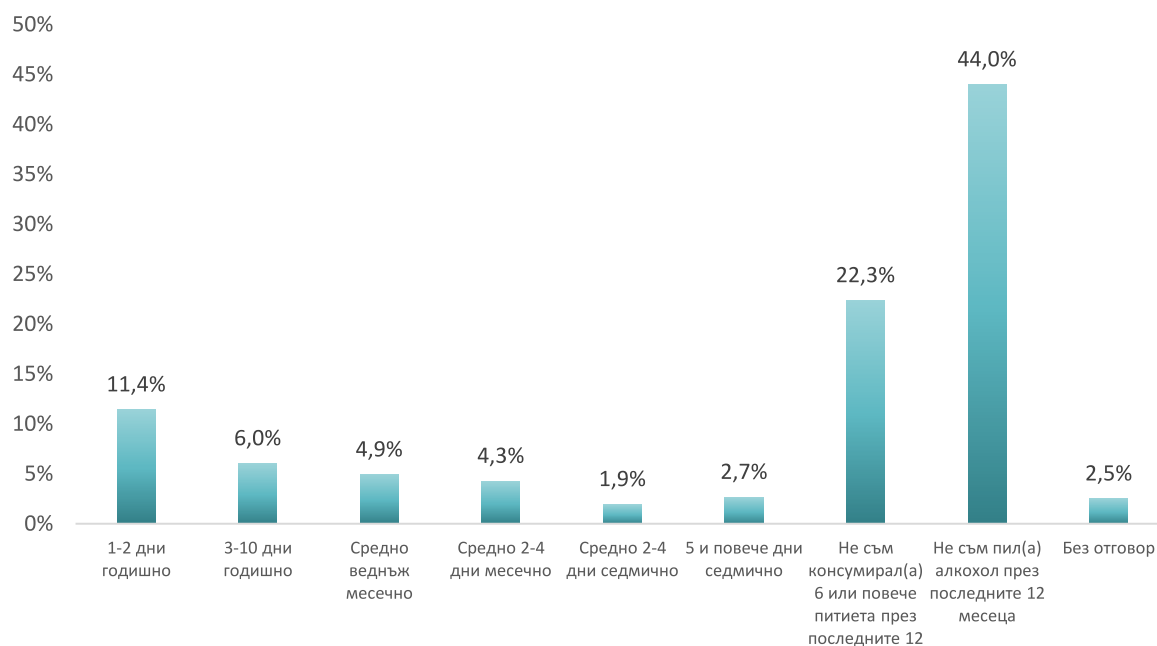
Разглеждайки консумацията на повече от 6 пътиета, като фактор в разграничаването на сериозна консумация и случайна такава, може да се отбележи, че момчетата в по-голяма степен си позволяват да изпият подобно количество алкохол. Това продължава наблюдаваната тенденция, която сочи, че момчетата са с по-малък процентен дял на употреба, но употребяващите сред тях го правят с по-сериозна честота. Разпределението по клас показва, че това най-рядко се случва на учениците от 8 и 9 клас.

Кога за последно сте пил(а) по 6 и повече питиета в рамките на няколко часа?

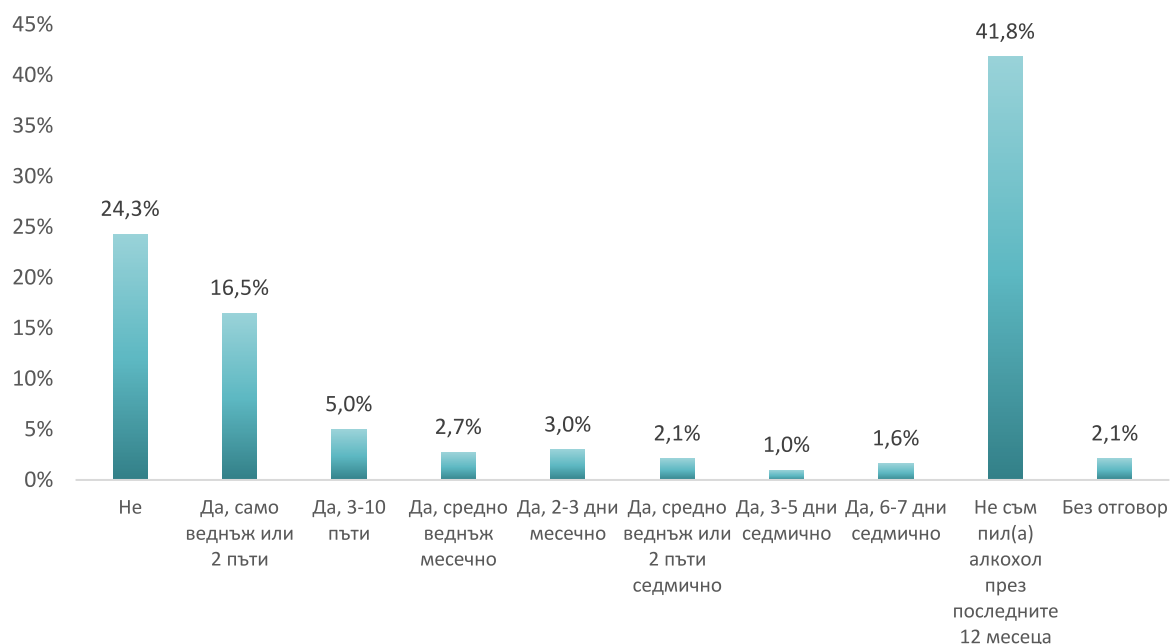
На въпроса кога за последно са пили 6 или повече питиета в рамките на няколко часа 17,2% от учениците отговарят, че това се е случвало през последните 30 дни. През последната година, но не през последните 30 дни са приемали алкохол в количества по-големи от 6 питиета около 13,1% от анкетираните, а преди повече от година – 11%. Момчетата по-често от момичетата са консумирали по-сериозни количества алкохол (повече от 6 питиета в рамките на няколко часа през последния месец). Тази тенденция присъства и при учениците от 12 клас, но подобен модел на прием се забелязва и при десетокласниците. Разглеждайки възрастта на първа употреба и последния ден, в който учениците са приемали повече от 6 питиета, тенденцията е следната – учениците, установили по-ранната първа употреба на алкохол (от 10 до 12 години), увеличават консумираните количества в по-голяма степен от другите и по-често са консумирали повече от 6 напитки най-вече в рамките на последния месец. Младежите живеещи само с баща си също имат склонност към подобна честа употреба.

Колко често през последните 12 месеца сте консумирал(а) 6 или повече питиета в рамките на няколко часа?

Около 67% от анкетираните не са консумирали алкохол през последната година или не са надвишавали броя от 6 питиета. Консумацията на 6 или повече питиета се е случвала между 1 и 2 дни в годината за 11,4% от анкетираните. 6% признават за подобна консумация през 3 до 10 дни годишно и 4,9% - веднъж месечно. Що се отнася до редовно консумиращите, употребилите алкохол между 2 и 4 дни седмично са 1,9%, а повече от 5 дни седмично - 2,7%.

Случвало ли Ви се е да се напиете през последните 12 месеца?

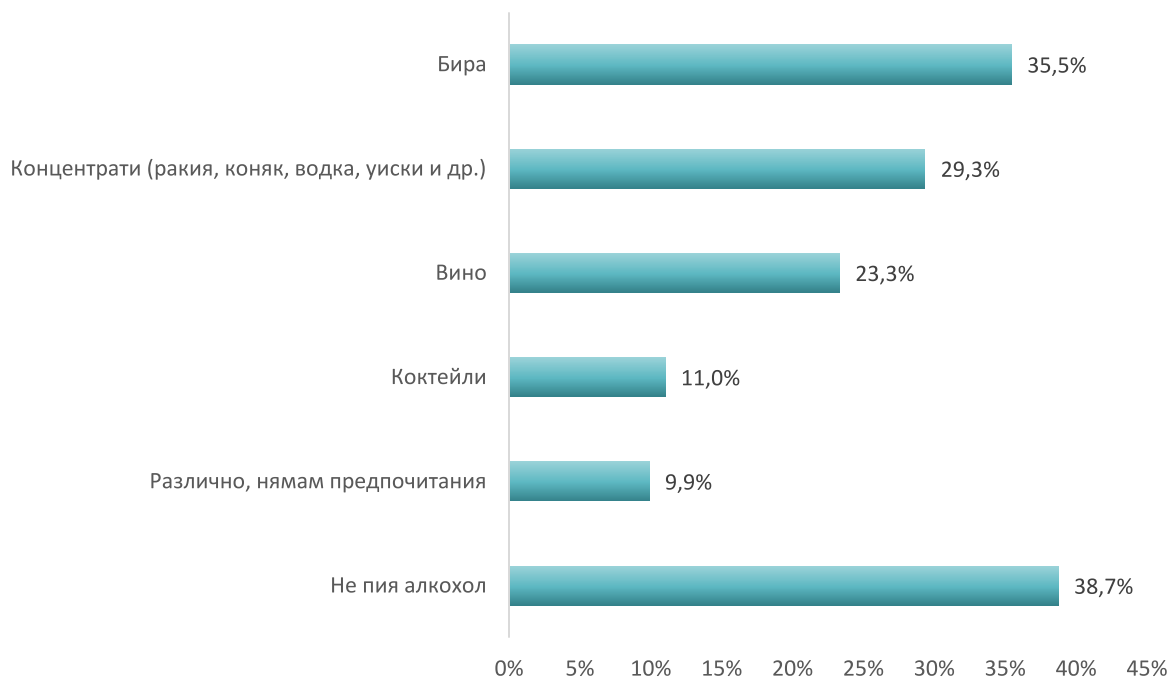

31,8% от анкетираните младежи признават, че са пили прекомерно и са били в нетрезво състояние през някои дни от последната година. За около половината от тях (16,5%) това се е случвало само веднъж или два пъти. 5% споделят, че са били пияни между 3 и 10 пъти. 1,6% заявяват, че това се е случвало между 6 и 7 дни седмично, а 1% между 3-5 дни седмично. Макар приемането на алкохол в количества водещи до опиянение да се е случвало за над 30% от анкетираните, честата и прекомерна употреба на алкохол е по-скоро затворена в частни случаи. Остава най-голям броят на тези, които изобщо не са консумирали алкохол – 41,8%, а консумираните без случаи на пиянство са 24,3%.

Може да се забележи, че това явление настъпва при повечето младежи около десети клас, като по-голям дял от момчетата не са се напивали през последната година. Въпреки това, консумацията на алкохол (като дял на консумираните) е по-засилена при момчетата, поради по-ранното им развитие и желание да опитват нови неща. При момчетата консумацията е затворена в по-малък дял, но когато консумират, те консумират по-високи количества и в по-голяма степен достигат до състояние на опиянение. Не можем да пропуснем това, че започналите да консумират алкохол между 10 и 12 годишна възраст са се напивали много по-често от останалите. Това предполага предвиждане своевременна превенция на ранния досег с алкохола на учениците, тъй като това рефлектира върху последващото им отношение към употребата му.

Видове консумиран алкохол

Предимно какъв алкохол пиете?

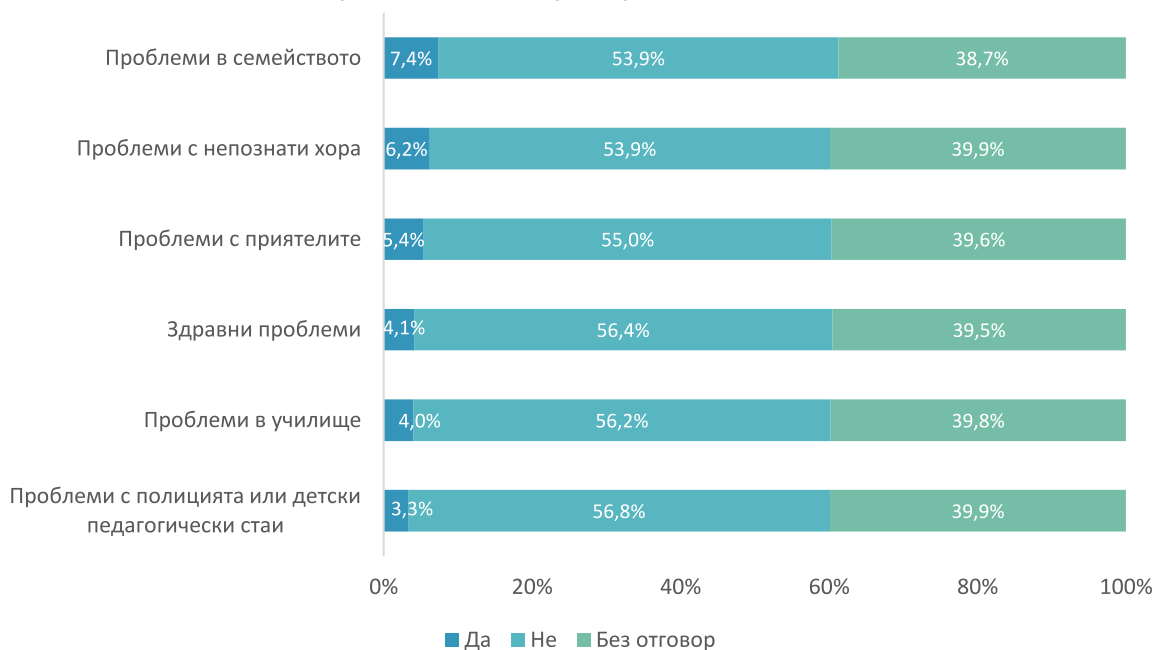

По отношение на това какъв тип алкохол пият подрастващите, според резултатите от проведеното проучване най-често те предпочитат бирата. Такъв отговор са дали 35,5% от анкетираните. Следващите най-популярни напитки са концентратите като ракия, коняк, водка, уиски и др. (29,3%). 23,3% споделят, че консумират предимно вино, а 11% - коктейли. Около 10% са тези, които нямат конкретни предпочитания свързани с определен вид напитки. 38,7% заявяват, че не пият алкохол.

Ясно се забелязва преференцията на момчетата към бирата, докато момичетата в по-голяма степен предпочитат вино. Това обаче не изключва и консумацията на по-твърди алкохолни напитки от страна на момичетата. От разпределението по клас може да се съди, че дванадесетокласниците са привърженици предимно на бирата, докато учениците от 10 клас към момента употребяват и концентрати. Данните от изследването сочат, че силно алкохолните напитки се употребяват в повече дни от месеца, докато за бирата се обособяват две групи на употребяващи – регулярно (между 10 и 19 дни) и спорадично (веднъж месечно).

Проблеми в резултат от употребата на алкохол

Имал(а) ли сте някога някои от посочените долу проблеми във връзка с Ваша употреба на алкохол?

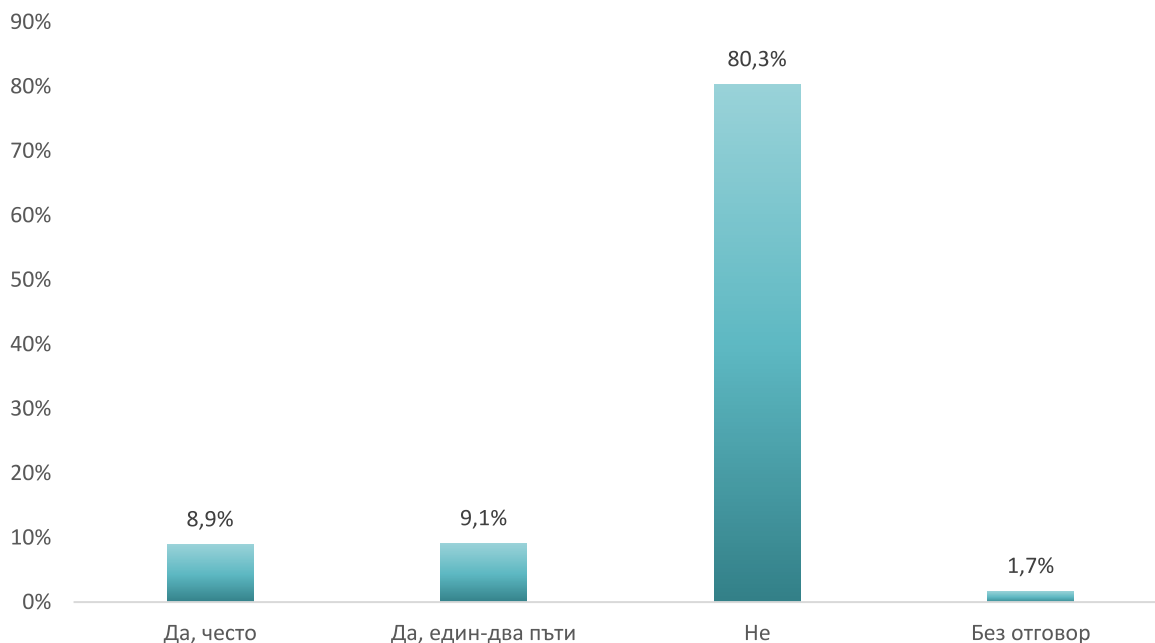
Употребата на алкохол често пъти води до конфликтни ситуации. Сравнително малък дял от учениците споделят, че са попадали в подобна конфронтация. За най-голяма част от тях това е било предимно с хора от семейството им (7,4%). 6,2% са имали спречквания с непознати, 5,4% с приятели, а със сравнително равни процентни стойности остават здравните проблеми (4,1%) и проблемите в училище (4%).

Подобни спречквания са присъщи по-скоро за момчетата. Живеещите в семейство без наличието на двама родители показват склонност към попадане в конфликтни ситуации след употребата на алкохол. Това важи и за отсъствалите над 5 пъти от училище през последния месец, които са споделили, че влизат в конфликти със семейството си. Забелязва се, че младежите признали, че най-често влизат в спор с учители и възрастни извън семейството, присъстват много по-силно при конфликтните ситуации в следствие на алкохол.

Употреба на психоактивни вещества

Наркотиците в обкръжението на младите хора

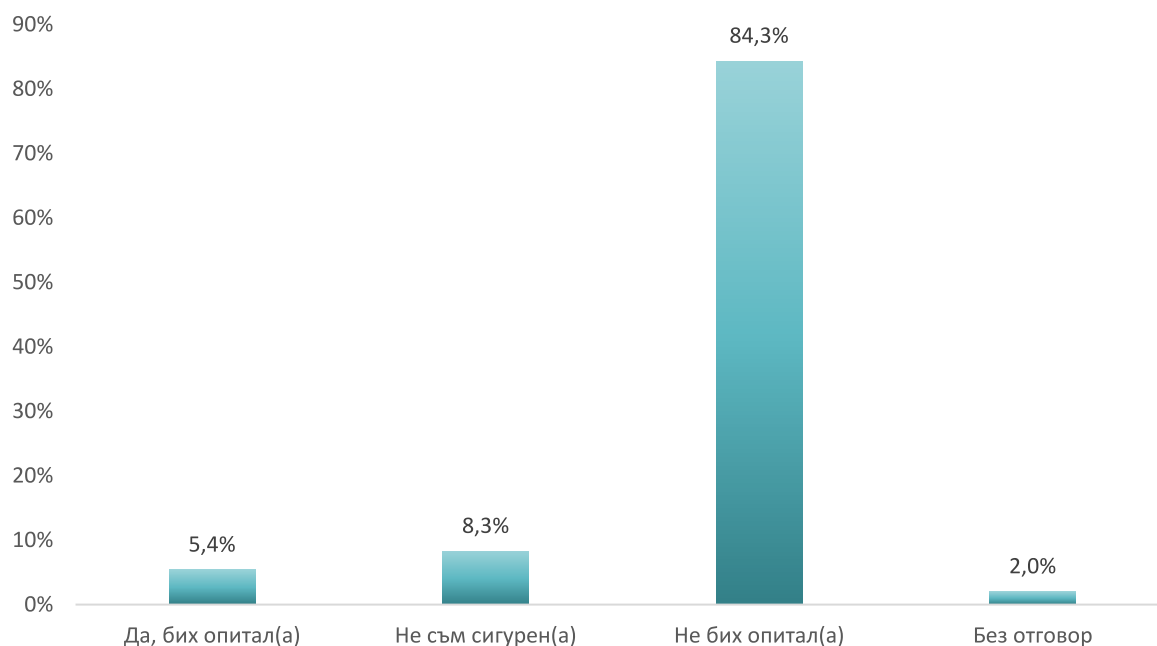
През последната година присъствал(а) ли сте на купон, на който са се вземали наркотици?

На въпроса дали през последната година на младежите се е случвало да присъстват на купон, където се взимат наркотици, 8,9% отговарят, че това се е случвало често. 9,1% са попадали на такова място само веднъж или два пъти.

Разпределението по пол показва, че равни дялове момчета и момичета са присъствали често на подобни събирания. Сравнително по-често се е случвало на момичета да попаднат в такава компания само веднъж или два пъти. Това може да ни наведе на мисълта, че момичетата е по-вероятно да попаднат случайно в компания, в която се взимат наркотични вещества, отколкото момчетата. Това се е случвало предимно на учениците от 11 и 12 клас, но се забелязват повишени стойности и при учениците от 9 клас.

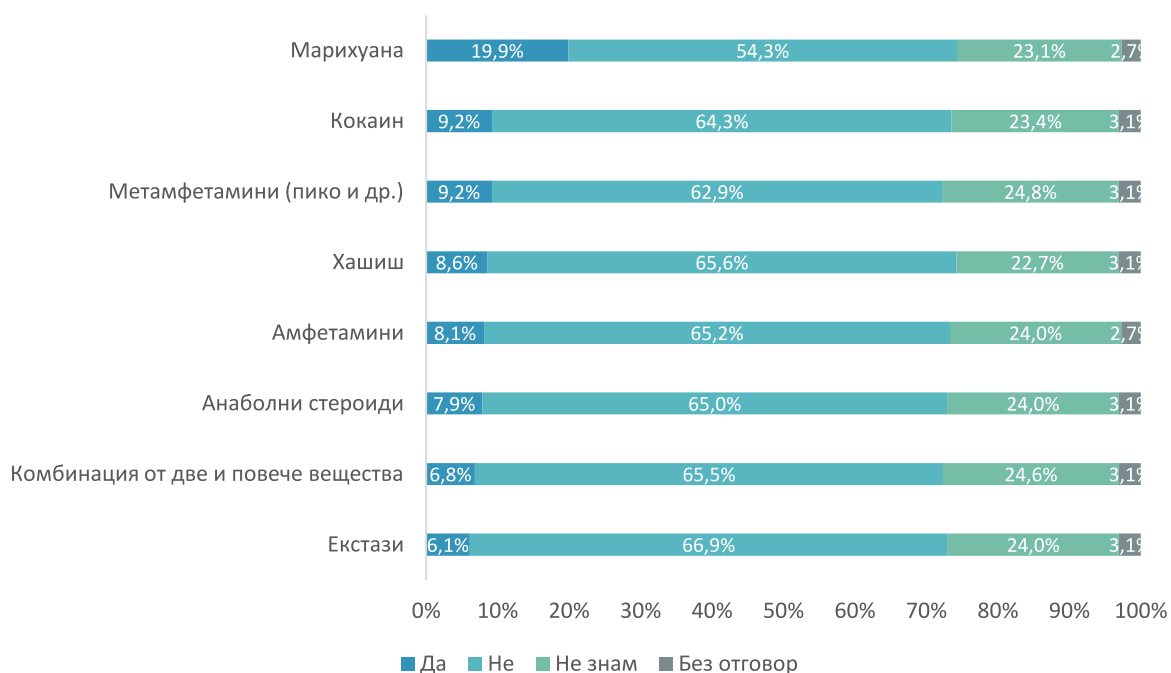
Ако Ваш приятел Ви предложи да опитате някакъв наркотик, ще се съгласите ли?

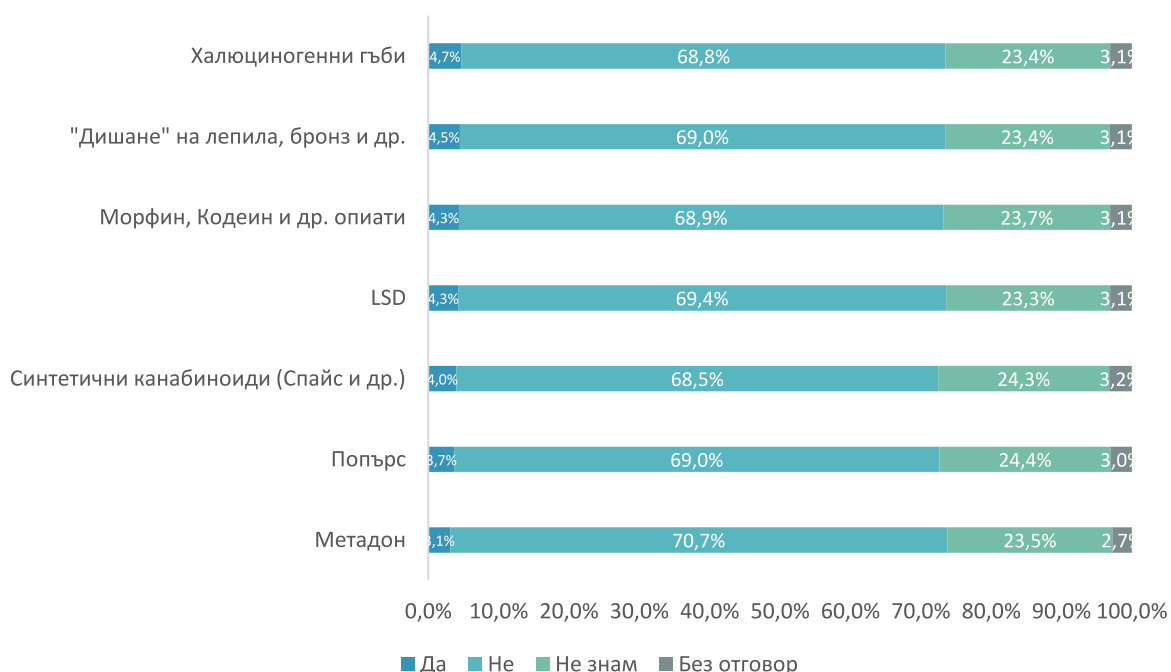
Употребата на наркотични вещества често пъти води своето начало от случайно предложение от приятел. Запитани дали ако попаднат в подобна ситуация биха приели предложеното вещество, 5,4% от взелите участие в анкетата отговарят утвърдително, а 8,3% заявяват, че се колебаят дали биха приели. 84,3% заявяват, че със сигурност не биха приели подобно предложение.

Учениците, чиито родители имат толерантно отношение към употребата на наркотици, са много по-склонни да приемат такова предложение. Подобна склонност се забелязва и при отсъствалите по неизвинителни причини повече от пет дни. По отношение на разпределението по пол, момичетата биха се разколебали в по-голяма степен и често не могат да отговорят към момента на попълване на анкетата. Интересно е, че 1/5 от младежите, имащи в обкръжението си хора, употребяващи наркотици, биха употребили такъв, ако им предложат. На малко повече от половината от тях обаче, им е бил предлаган такъв някога. От друга страна, учениците обявили, че те самите вече са употребявали, в много голяма степен са склонни да опитат отново.

Има ли хора в обкръжението Ви, които употребяват:

Има ли хора в обкръжението Ви, които употребяват:

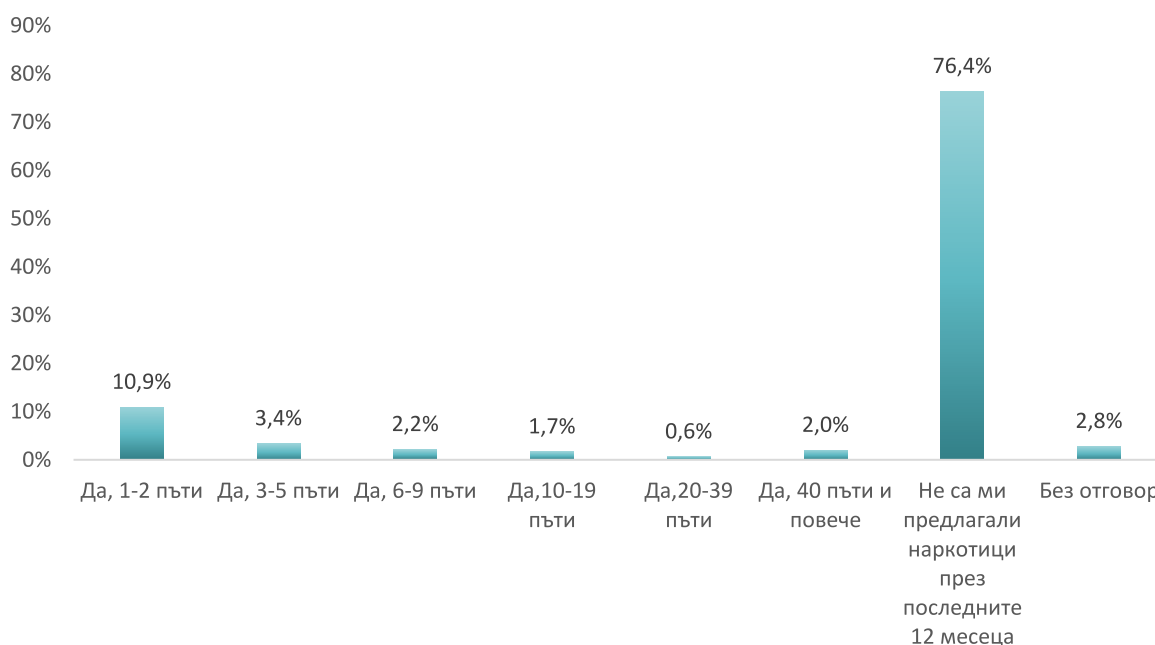

Без съмнение социалната среда и обкръжението на младежите влияе пряко върху тяхното развитие и житейски избори. По тази причина идентифицирането на конкретните специфики на средата е от съществено значение. На въпроса дали в обкръжението им се употребяват различни видове наркотици, огромен дял от анкетираните заявяват, че това не се

случва. Тези, които обаче се намират в среда на употребяващи наркотични вещества (24,4%), посочват че приятелите им използват предимно марихуана (19,9%). Следващите най-популярни вещества са кокаин (9,2%) и метамфетамини (9,2%). 8,6% посочват хашиш, а 8,1% амфетамини. Друг популярен стимулант сред младежите са анаболните стероиди (7,9%) и комбинация от две вещества едновременно (6,8%).

Момичетата по-често се намират в среда на употребяващи, както и учениците на 16 и 18 години. Друга обособена група на младежи, в чиято компания се взимат наркотици са влизащите в спор и конфликт с учители. Те показват много високи процентни стойности в сравнение с останалите. Тази тенденция се запазва и за отсъстващите от часове по неизвинителни причини за повече от пет дни.

На Вас лично предлагали ли са Ви наркотици през последните 12 месеца?

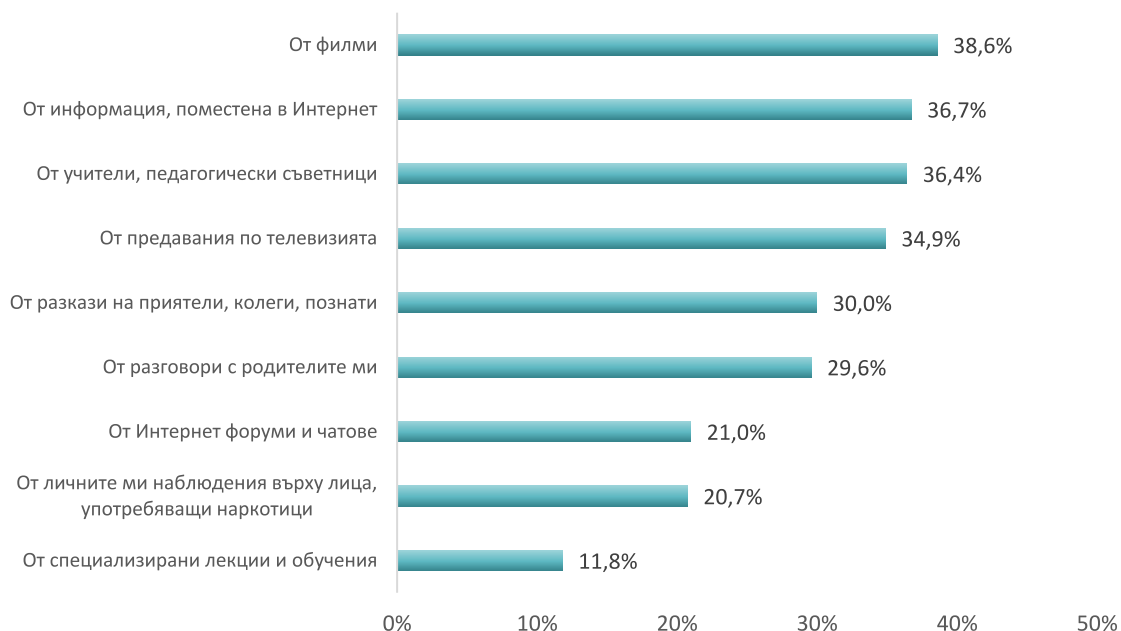

Малко над 20% от учениците в Ямбол споделят, че са им били предлагани наркотични вещества в рамките на последната година. В преобладаваща част от случаите става въпрос за 1-2 пъти (10,9%). Между 3 и 5 пъти са били предлагани подобни вещества на 3,4% от анкетираните, а между 6 и 9 пъти на 2,2%. Получилите предложение свързано с употреба на наркотични вещества над 40 пъти през последните 12 месеца са 2%.

Тази обособена група от 10,9%, които са получили предложение свързано с наркотични вещества между 1 и 2 пъти не бива да се подценява, тъй като при наличието на склонност към

употреба е възможно да приемат такова предложение. Този отговор са дали съществена част от момичетата, както и от учениците над 10 клас.

Откъде предимно знаете за въздействието и последствията от употребата на наркотици?

Откъде предимно знаете за въздействието и последствията от употребата на наркотици?

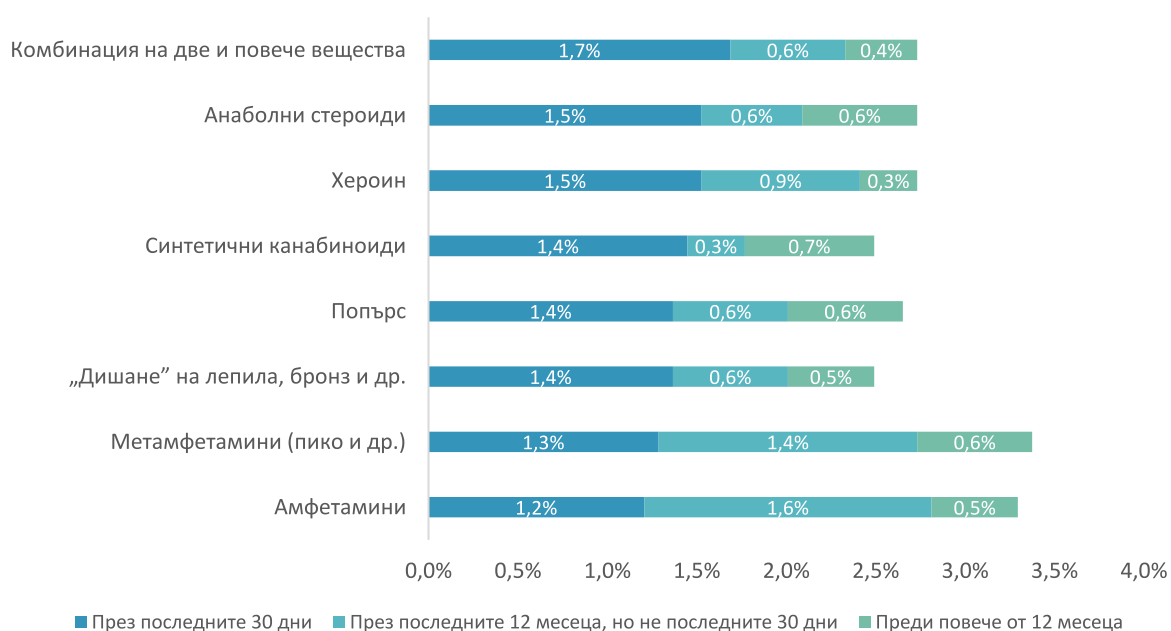

За въздействието и последствията от употребата на наркотици, учениците черпят информация предимно от филми (38,6%). Следващите най-популярни информационни източници са информация, поместена в Интернет (36,7%) и учители/педагогически съветници (36,4%). Със сравнително висок процент стои и осведомяването от телевизионни предавания (34,9%). Най-непопулярните методи за достигане на информация свързана с употребата на наркотици са от специализирана литература (3%), художествена литература (3,1%) и предавания по радиото (5,5%). Това показва изтласкването на младежите от този тип методи за получаване на информация. Информационните канали събрали най-високи процента са предимно свързани с телевизия и интернет, което не е учудващо при силното навлизане на технологиите в живота на младите. Сравнително нисък е и процентът на тези, които имат личен опит и той им служи като източник на информация – 5,9%.

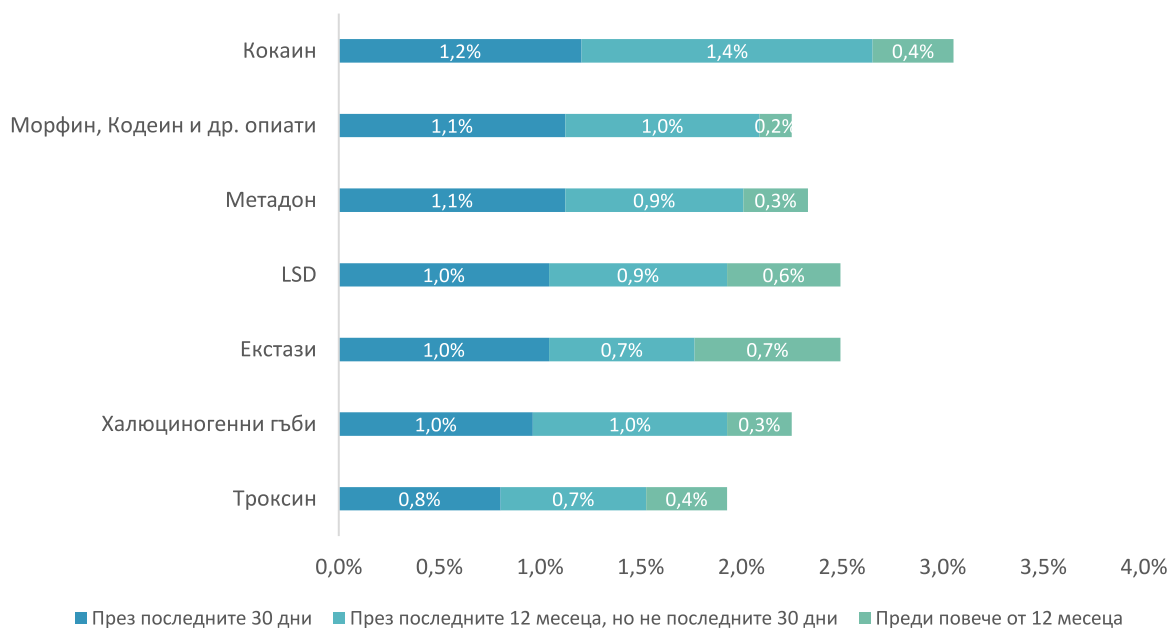
Разпределението по пол показва, че момчетата предпочитат интернет пред останалите възможности, докато момчетата предпочитат да си набавят информация от филми. Разглеждайки тенденциите в отделните класове може да се достигне до следните заключения: Дванадесетокласниците посочват, че разбират за въздействието на наркотичните вещества най-вече от приятели и познати. Учениците от 11 и 9 клас предпочитат интернет платформите, а тези от 10 и 8 разчитат на филми.

Употреба на наркотици

Кога за последно сте употребявал(а) посочените по-долу вещества?

Кога за последно сте употребявал(а) посочените по-долу вещества?

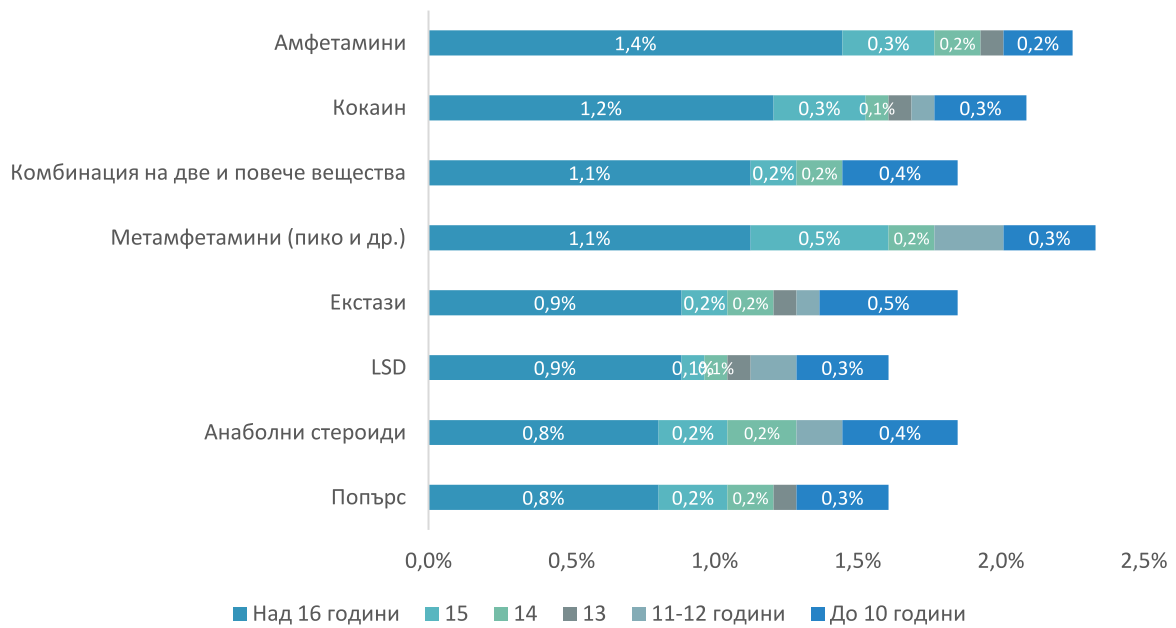

Поне веднъж съм употребявал поне едно от посочените вещества	5,40%
Употребявал съм поне едно от веществата преди повече от 12 месеца	1%
Употребявал съм поне едно от веществата през последната година	4,40%
Употребявал съм поне едно веществата през последния месец	3,10%

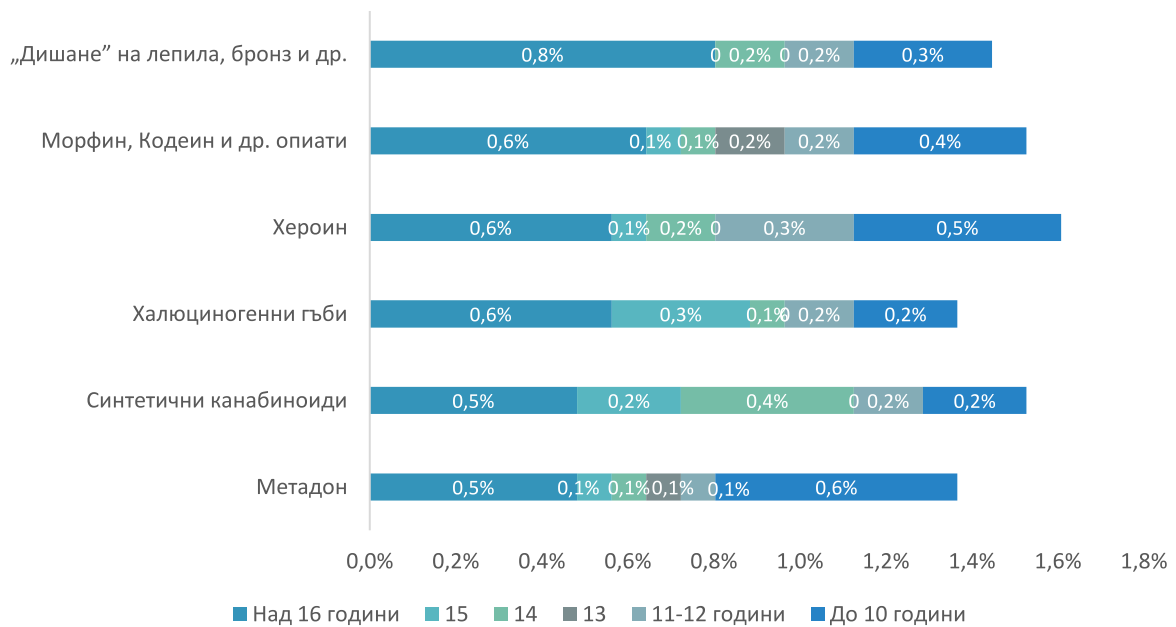
През последните 30 дни учениците най-често са употребявали комбинация от две вещества (1,7%), анаболни стероиди (1,5%) и хероин (1,5%). Що се отнася до употребата през последните 12 месеца, но не през последните 30 дни – това са амфетамини (1,6%), метамфетамини (1,4%) и кокаин (1,4%). Преди повече от 12 месеца учениците споделят, че са употребявали синтетични канабиоиди, екстази, попърс, анаболни стероиди.

При момчетата се забелязва тенденция за употреба на две и повече вещества едновременно, като най-голяма обособена група от тях са го правили през последните 30 дни, както и при по-често отсъстващите от училище. Анаболните стероиди очаквано са най-популярни сред мъжката половина от анкетираните, а двете възрастови групи, в които се забелязва висока употреба са при 18 и 15 годишните. Хероинът се използва предимно от момчета и ученици в 11 и 12 клас, макар да се забелязват повишени стойности и при деветокласниците.

Възраст при първа употреба на някои от посочените по-долу вещества

Възраст при първа употреба на някои от посочените по-долу вещества

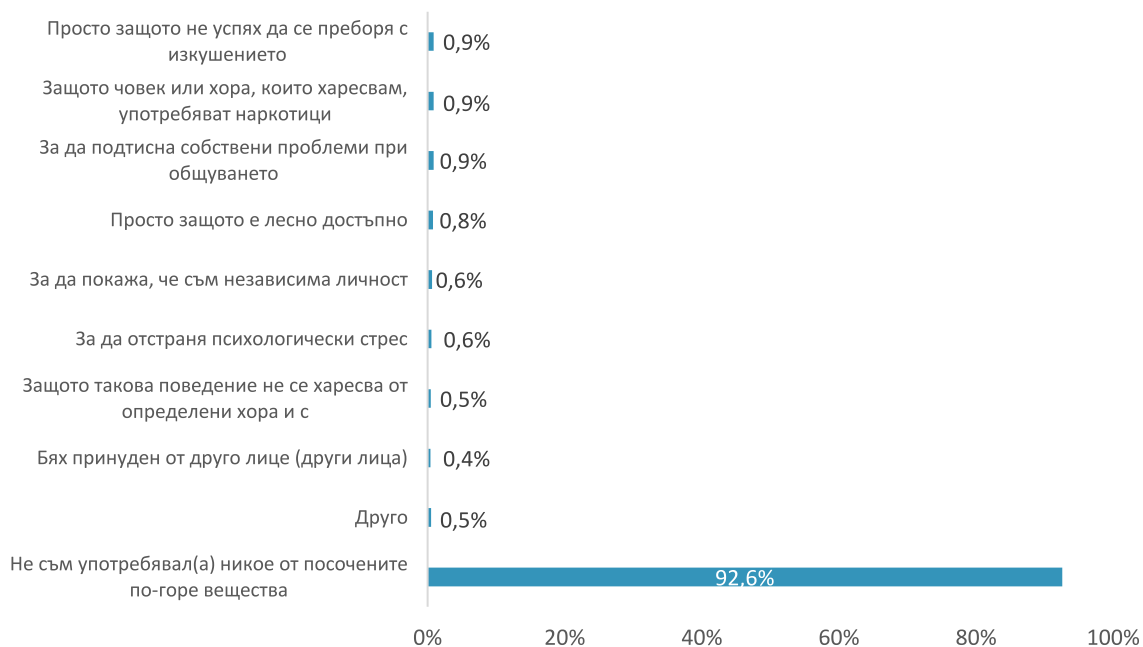

По-често учениците са осъществявали първата си употреба на някои от изброените вещества – след навършването на 16 години.

Каква беше причината за първата ви употреба на някое от веществата, посочени в предишните два въпроса?

Каква беше причината за първата ви употреба на някое от веществата, посочени в предишните два въпроса?

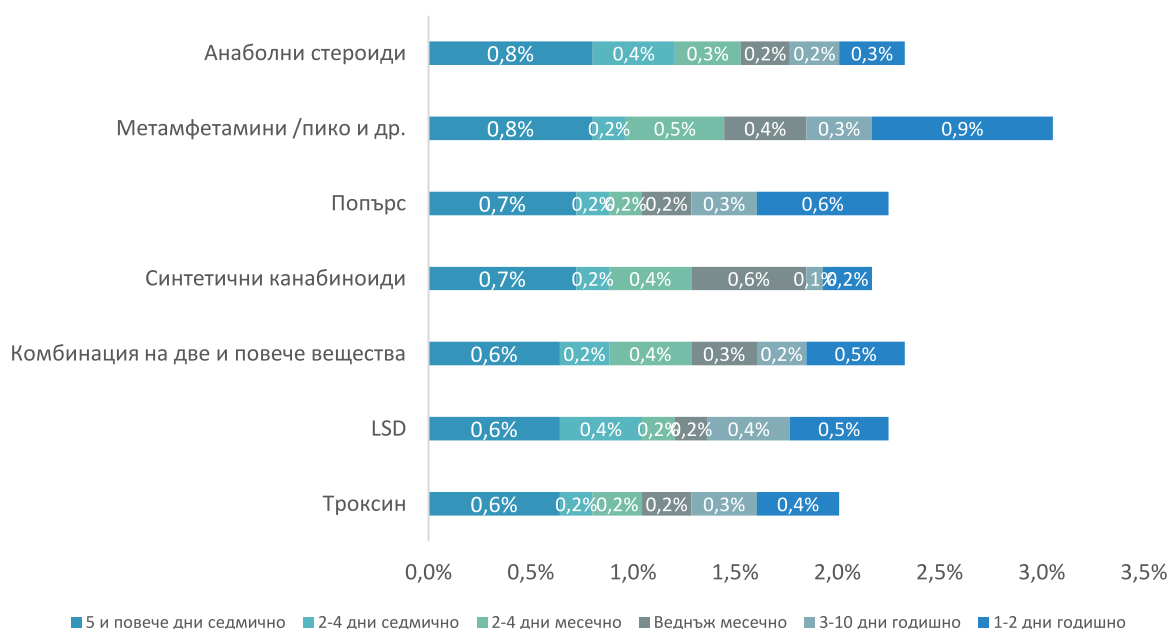

92,6% от анкетираните ученици в Ямбол заявяват, че не са употребявали нито едно от посочените в предишния въпрос вещества. Тези които споделят, че това се е случвало открояват няколко причини, които са били от значение при взимането на този избор. 2,6% отговарят, че са го направили заради удоволствието от приятния ефект, 2,5% от любопитство и желание за

достигане до нещо непознато, а 1,4% от скука и за разнообразие. Следващите най-чести причини сред младежите са за да се откъснат от действителността, защото е част от съвременния живот и за да бъдат приети от компанията си.

Временният приятен ефект е бил причина за учениците от 16 до 18 годишна възраст, а в разпределението по пол не се откриват съществени разлики. Любопитството обаче е водило в по-голяма степен момичетата. Скуката отново е причина в по-голяма степен за момичетата, макар и с малка процентна разлика. Тази липса на разнообразие се е отразила и върху избора на много от 18 годишните младежи.

В колко дни през последните 12 месеца сте употребявал(а) някое от посочените по-долу вещества?

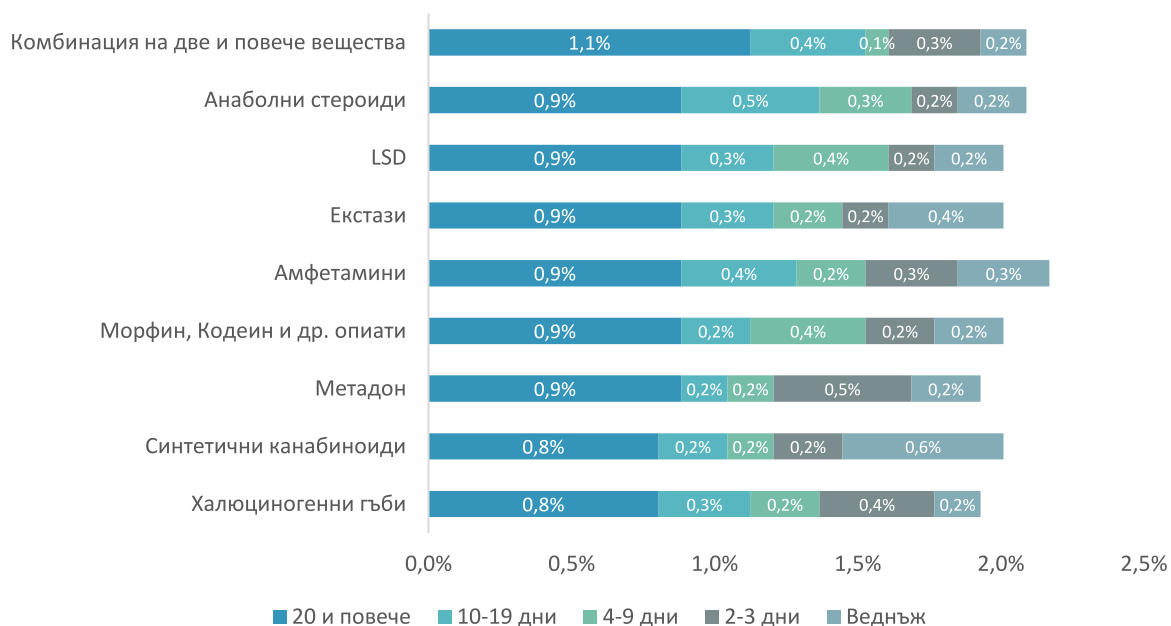
В колко дни през последните 12 месеца сте употребявал(а) някое от посочените по-долу вещества?

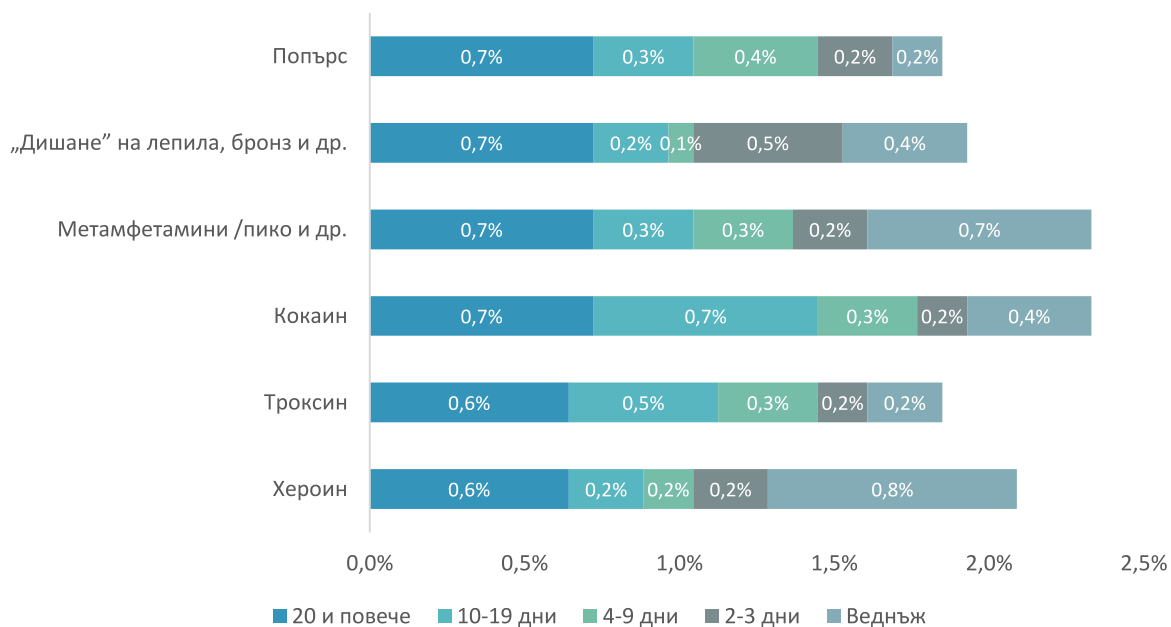
Делът на признатите употреба в рамките на изминалите 12 месеца е много малък. Въпреки това, на преден план по отношение на приемани вещества за изминалата година излизат: метамфетамини, кокаин и амфетамини. За употреба на метамфетамини признават 3,1% от анкетираните, за кокаин 2,7%, а за амфетамини 2,6%. И при трите вещества това се е случвало предимно в 1 или 2 дни от годината. Разглеждайки регулярна употреба на вещества, може да се каже, че това са анаболните стероиди и метамфетамините. Въпреки това, процентния дял на редовно потребяващите двете вещества остава много нисък.

Най-популярните сред учениците наркотични вещества, а именно метамфетамини, кокаин и амфетамини, са по-разпространени сред мъжката половина от анкетираните ученици в Ямбол. За съжаление се забелязва тенденция, която сочи, че честата употреба се случва предимно в по-долните класове, като повечето анкетирани от 12 клас показват по-скоро случайна употреба.

В колко от последните 30 дни сте употребявал(а) някое от посочените по-долу вещества?

В колко от последните 30 дни сте употребявал(а) някое от посочените по-долу вещества?

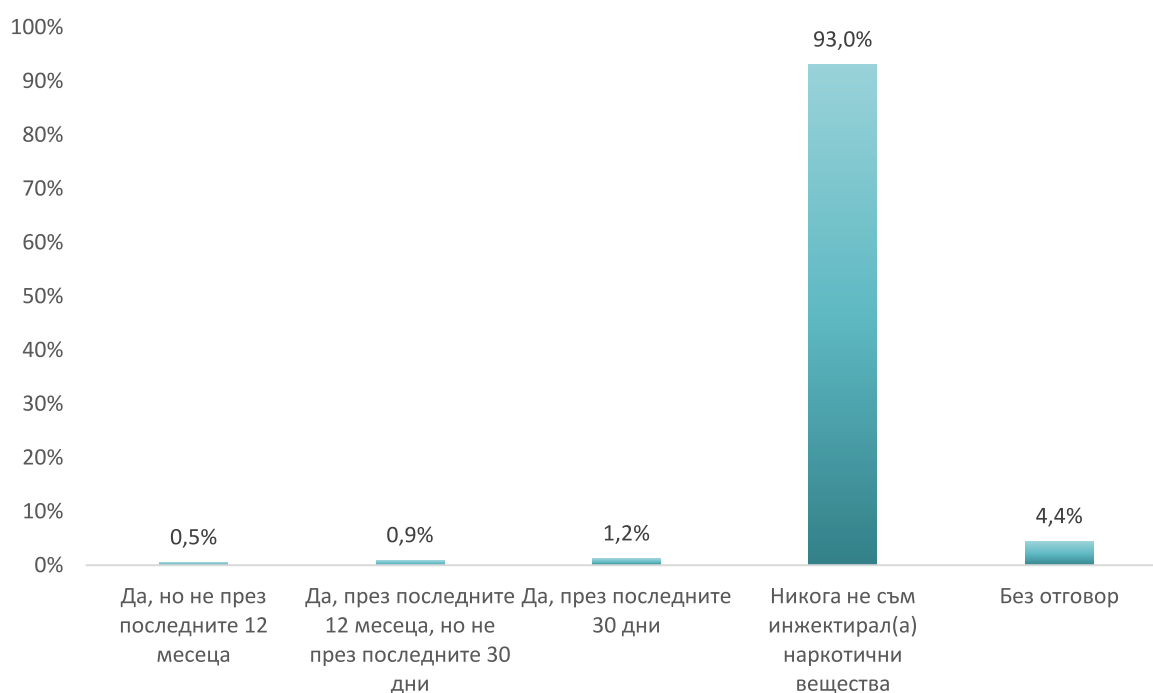

Тук отново делът на призналите употреба е значително малък. В рамките на последния месец тези от подрастващите, които са взимали наркотични вещества, са прибегвали предимно към кокаин (2,3%) и метамфетамини (2,3%). Другите наркотични вещества, към които учениците

се обръщат, са амфетамините. Притеснително е, че употребата на всички вещества е съсредоточена в по-регулярно използване през месеца.

Кокаинът е приеман предимно от момчета. Учениците от 12 клас се разделят на две обособени групи – на употребяващи от 10 до 19 дни месечно и на употребили веднъж. Най-честата употреба (повече от 20 пъти месечно) е концентрирана при останалите класове. Метамфетамините също са използвани от повече момчета, отколкото момичета. Забелязва се също така, че по-голяма част от момчетата са опитали веднъж или два пъти през последните 30 дни, докато при момчетата употребата е значително по-честа.

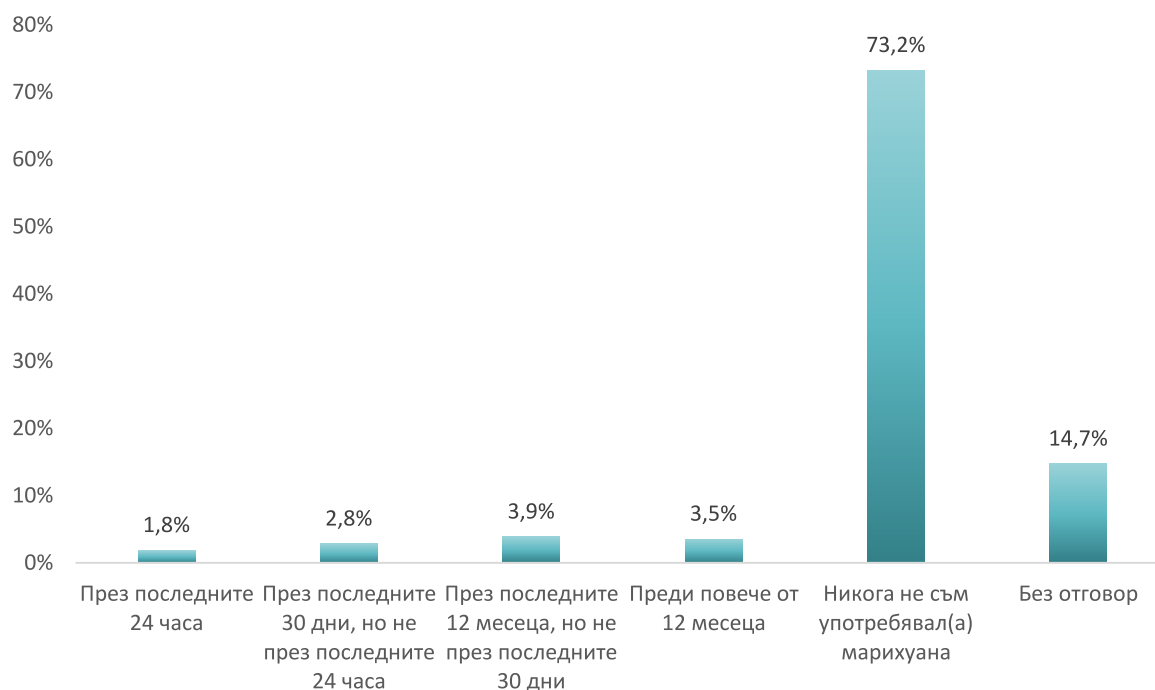
Инжектирали ли сте си някога наркотични вещества?

На въпроса дали са си инжектирали някога наркотични вещества, малко под 3% от анкетираните младежи споделят, че това се е случвало. За най-голям дял от тях това се е случило през последните 30 дни (1,2%). 0,9% са си инжектирали наркотични вещества през последните 12 месеца, но не през последните 30 дни, а 0,5 % заявяват, че не са го правили през последната година.

През последните 30 дни инжектиралите си наркотични вещества са само момчета. Младежите, неживеещи с цялото си семейство (майка и баща), се обособяват като рискова група, както и отсъстващите по неизвинителни причини от училище през последните 30 дни. По отношение на разпределението по клас, при дванадесетокласниците употребата е най-разпространена. Забелязва се и че процентът на употребилиите в 9 и 10 клас е сравнително висок.

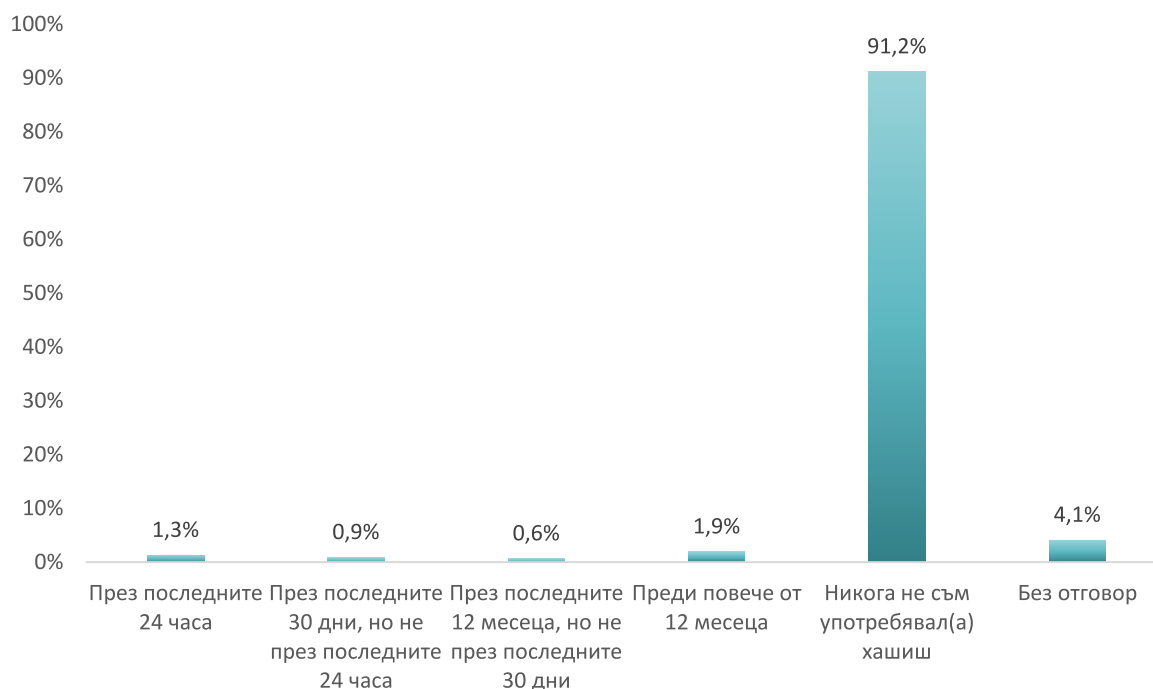
Кога за последно сте употребявал(а) марихуана?

Марихуаната остава едно от най-популярните наркотични вещества сред младежите. Малко над 12,1% признават употребата ѝ, като 1,8% са го правили през последните 24 часа. 2,8% са пушили през последните 30 дни, но не през последната година, а с най-висок дял стои употребата през последните 12 месеца, но не през изминалите 30 дни. 3,5% са пушили преди повече от година. Около 73,2% от общия брой анкетиращи ученици в града никога не са употребявали марихуана.

Тенденциите показват, че макар употребата през последните 24 часа да е по-скоро присъща за момчетата, в останалите интервали, обхващащи изминалия месец и изминалата година, употребата от момичета е много по-засилена. От разпределението по клас може да се види, че горните класове по-рядко посочват употреба през последните 24 часа.

Кога за последно сте употребявал(а) хашиш?

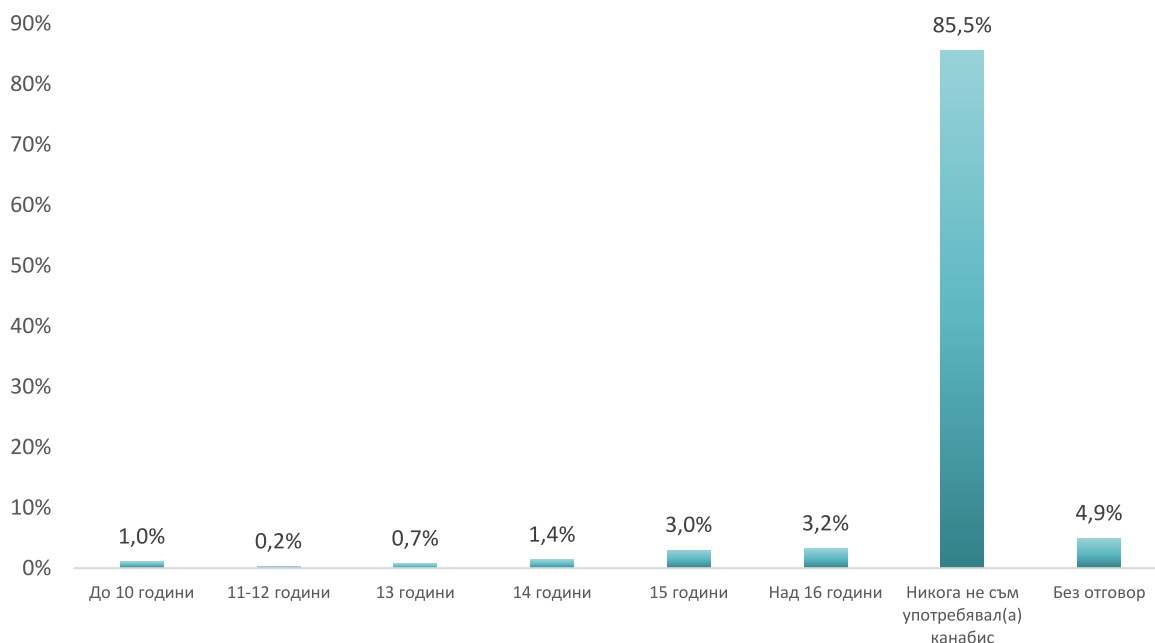

Хашишът е сравнително по-рядко употребяван наркотик, едва 4,7% от учениците са употребявали този вид опият. Най-голяма част от учениците са пушили преди повече от година (1,9%). 1,3% са пушили хашиш през последните 24 часа, 0,9% през последните 30 дни, но не през изминалия ден, а 0,6% през последните 12 месеца, но не през последните 30 дни.

С изключение на учениците от 9 клас, всички останали класове посочват употреба в по-далечен интервал от време (преди повече от 30 дни). Отново отсъстващите от училище се обособяват като по-силно изразена група по отношение на употребата. Този вид опит е и по-популярен сред момчетата, като те заявяват и сравнително високи стойности при приемането на наркотика през последните 24 часа.

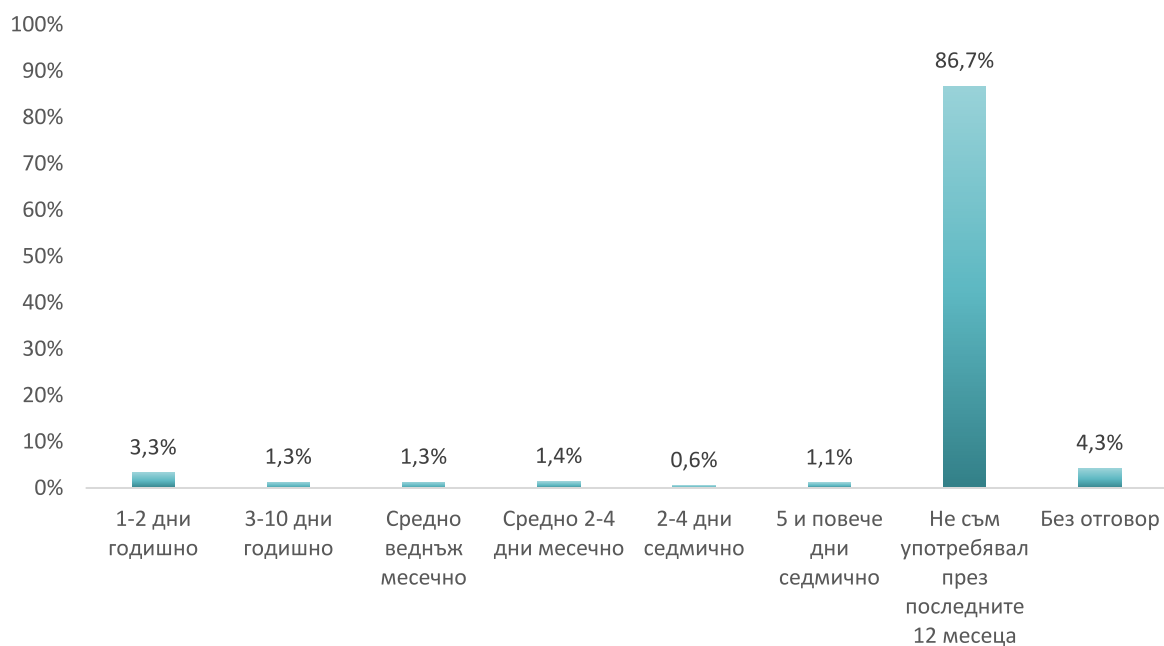
Употреба на канабис

На колко години бяхте, когато употребихте канабис за първи път?

85,5% от учениците все още не са опитвали канабис. Употребата му обаче започва сравнително по-късно от тази на алкохола и цигарите, като в най-общия случай това е след навършване на 15 години. Момчетата в по-голяма степен от момчетата са опитвали канабис като натрупванията са предимно на започнали след навършване на 15 години и над 16 годишна възраст. За момчетата се забелязва обособена група на осъществили първа употреба в по-ранните възрастови групи.

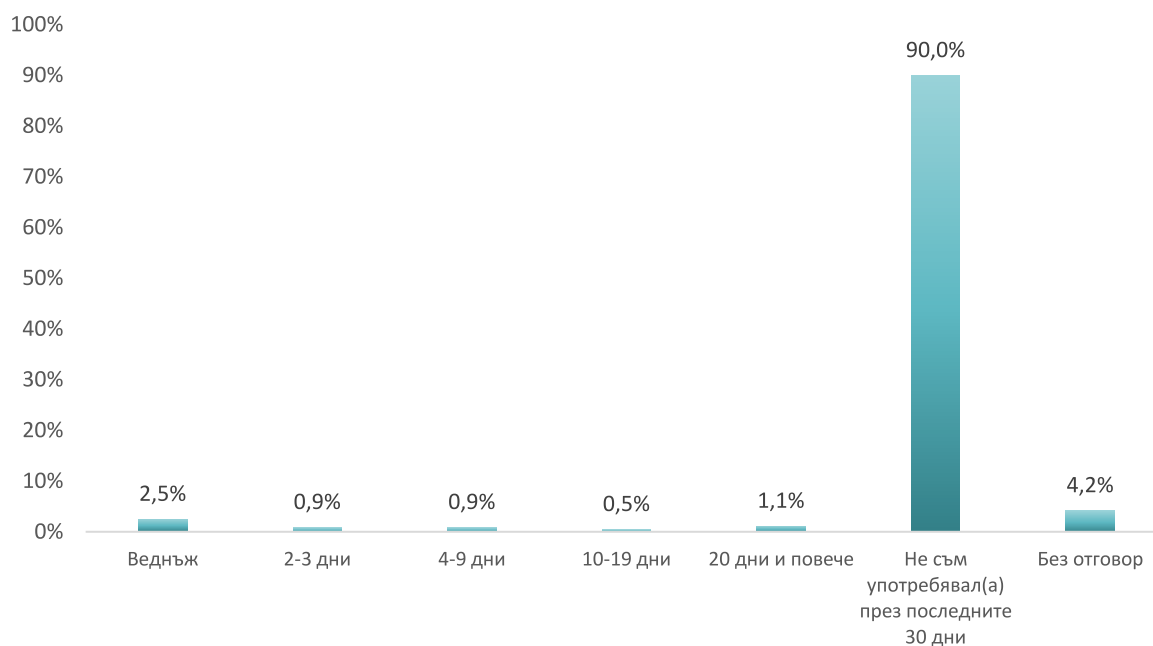
В колко дни сте употребявал(а) канабис през последните 12 месеца?

През последните 12 месеца най-голям дял от анкетираните ученици в Ямбол са употребявали канабис веднъж или два дни през годината (3,3%). Ежеседмичната употреба се осъществява в много редки случаи, като 1,1% споделят, че пушат 5 или повече дни седмично, а 1,4% между 2 и 4 дни месечно.

Употребата на канабис през последните 12 месеца е по-силно представена при момчетата, въпреки това на база седмична употреба се забелязва лек превес на момчетата. Т.е. по-голям дял от момчетата са пушили канабис, но с по-малка честота, докато при момчетата канабис употребяват по-малък дял, но с по-висока честота. Забелязва се също, че много от учениците са пушили канабис преди време, но регулярната употреба остава фактор за малко от тях.

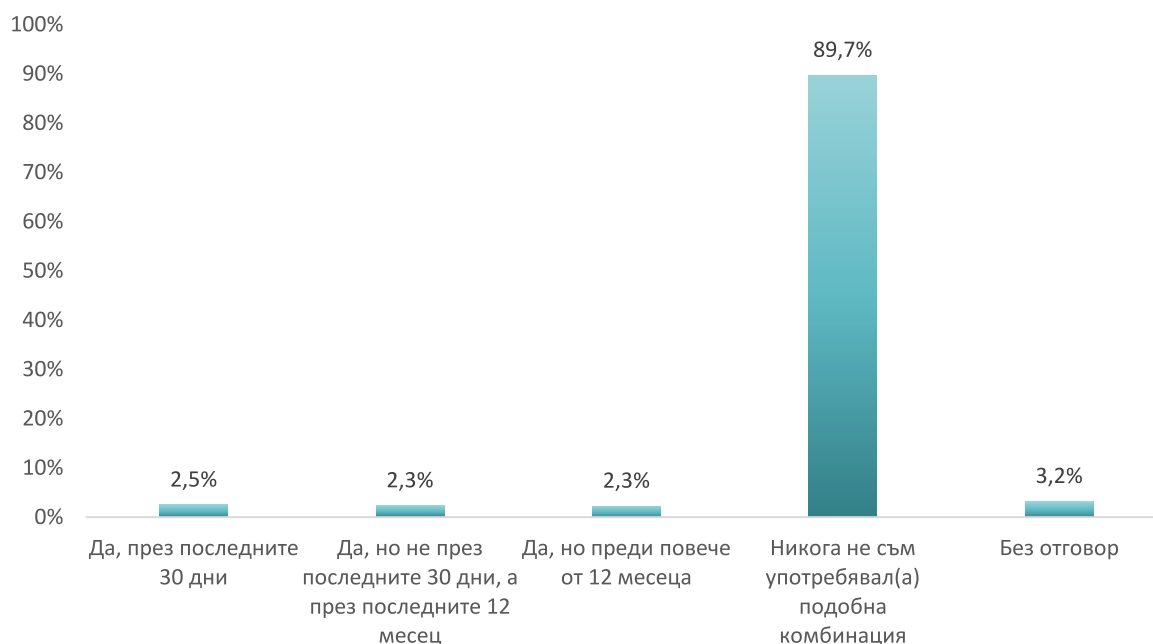
В колко дни сте употребявал(а) канабис през последните 30 дни?

Актуалната употреба (през последните 30 дни) също показва ниски нива. Мнозинството от ученици не са употребявали канабис през изминалите 30 дни. Употребилите се равняват на около 6% от участвалите в анкетата младежи, т.е. тези които ходят на училище към момента на провеждане на изследването. Най-висок процент от тях са го правили веднъж (2,5%). Притеснително е, че се забелязва висок дял при най-честата употреба (повече от 20 дни месечно).

По отношение на разпределението по пол не се забелязват съществени разлики, като момичетата имат лек превес от около 1 процентен пункт. Над 10 дни са употребявали предимно учениците от 12 клас.

Употребявал(а) ли сте някога канабис в комбинация с алкохол?

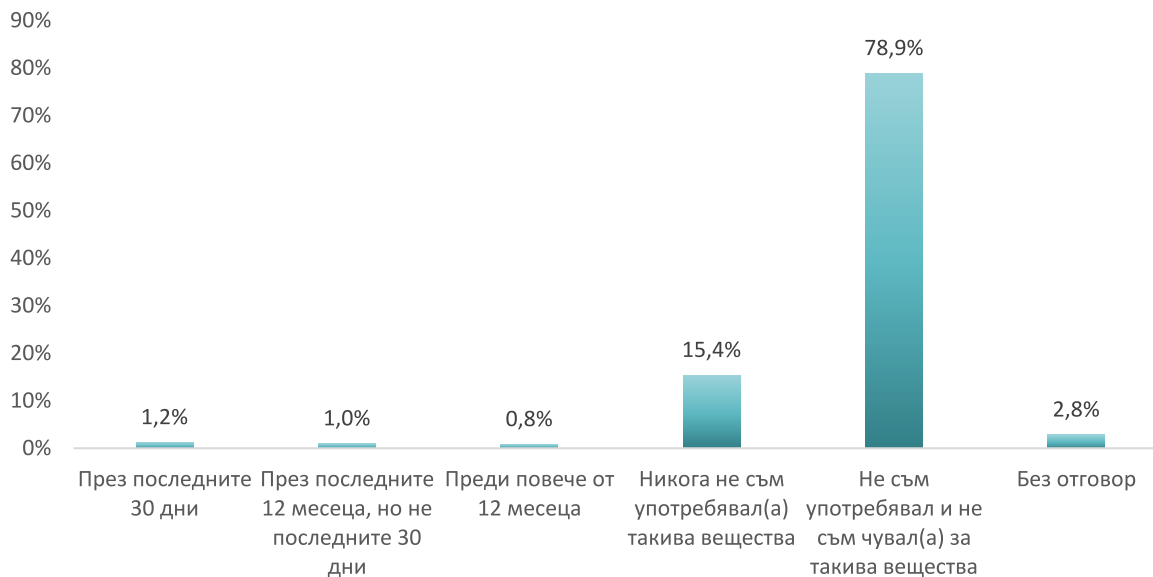

89,7% от учениците никога не са употребявали канабис в комбинация с алкохол. През последните 30 дни направили тази комбинация са 2,5%. През последните 12 месеца, но не през последните 30 дни – 2,3%, а преди повече от година -2,3%.

Най-често до подобна комбинация са прибегвали младежите, които живеят с други възрастни (различни от майка и баща). Интересно е, че подобно смесване е правено в по-голяма степен от момичета, като най-голям дял от тях споделят, че не е било през последните 30 дни, а през последните 12 месеца. Забелязва се повишена употреба и при младежите с родители толерантни към употребата на наркотични вещества. Разглеждайки възрастта при първа употреба на канабис, отново се забелязва активна употреба (през последните 30 дни) при опиталите опиата на възраст между 10 и 12 години.

Употреба на дизайнерски наркотици. Източници на снабдяване и форма

Кога за последно сте употребявал(а) нови (т.нар. От медиите "дизайнерски") наркотици или продукти, различни от вече познатите и разпространявани като "весел чай", спайс, бонзай, соли за вана, билков тамян и пр.?

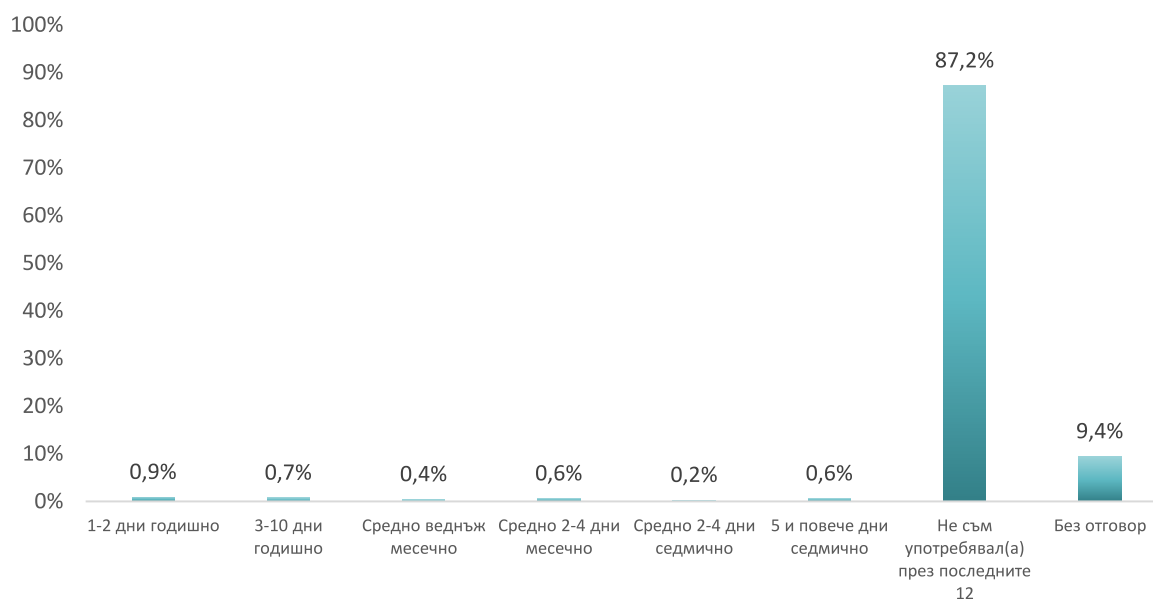

По отношение на дизайнерската дрога и нейното разпространение сред подрастващите, по време на изследването 78,9% посочват, че никога не са чували за подобни наркотични вещества. 15,4% са запознати с видовете дизайнерски наркотици, но не ги употребяват. Общият процентен дял на употребяващите е съвсем малко над 3%, като 1,2% посочват, че са употребявали последните 30 дни, 1% през последните 12 месеца, но не през изминалите 30 дни и 0,8% преди повече от година.

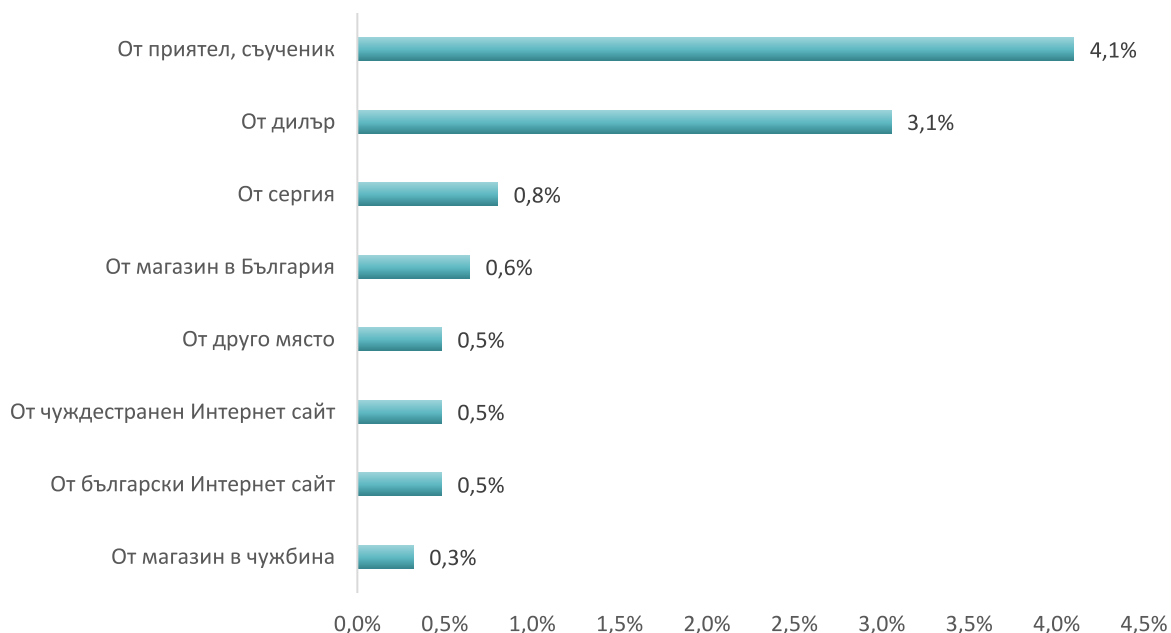
Дизайнерската дрога е сравнително по-разпространена сред момчетата. По-завишени проценти се разкриват и при учениците от 12 и 10 клас.

Употребявалите дизайнерски наркотици са го правили предимно 1 или 2 дни годишно (0,9%) и между 3 и 10 дни годишно (0,7%). 87,2% от учениците не са употребявали подобни вещества през последната година. Това означава, че така наречената „дизайнерска дрога“ не е силно разпространена сред подрастващите и нейната употреба е по-скоро случайна, отколкото систематична.

Ако сте употребявал(а) през последните 12 месеца някое от веществата, описани в предишния въпрос, в колко дни е ставало това?

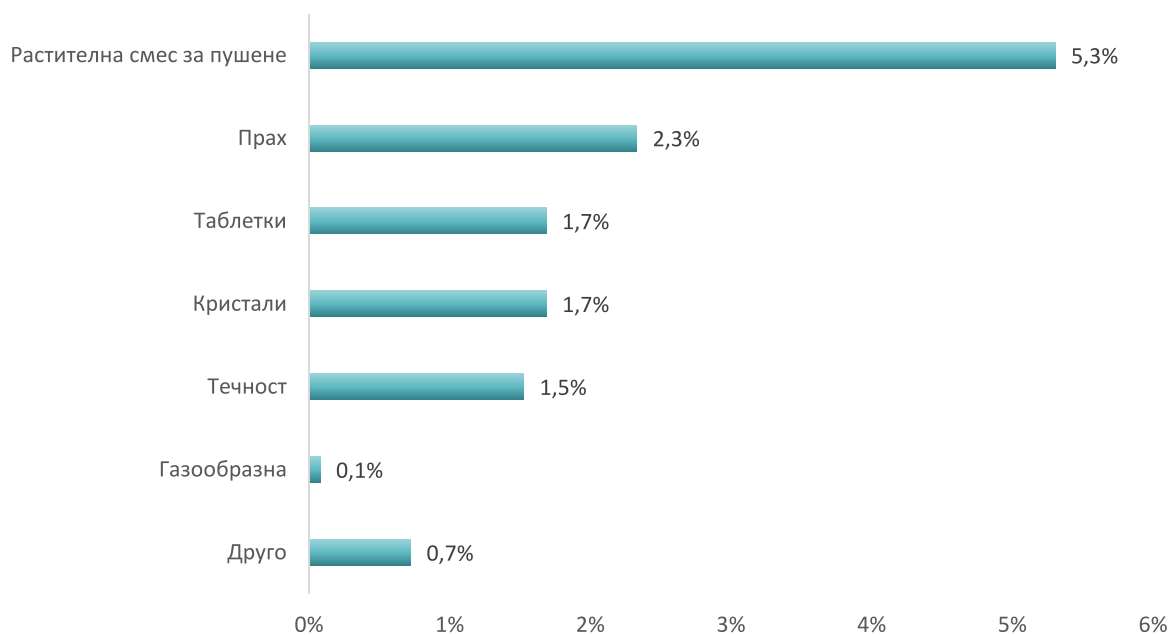
Откъде се снабдите/ снабдявате с тях през последните 12 месеца?

4,1% от учениците, които са се снабдявали с дизайнерска дрога през изминалата година са го правили посредством приятели и съученици. Следващият най-популярен метод за набавяне е чрез дилър, това са посочили 3,1% от анкетираните. Най-нисък процент събира търсенето в интернет сайт и магазин в чужбина.

Момчетата по-често се снабдяват чрез дилър, докато момчетата прибягват, също така и към интернет страници, сайтове и магазини в България и чужбина. Въпреки това, снабдяването от приятел или съученик остава най-честия канал за набавяне при всички.

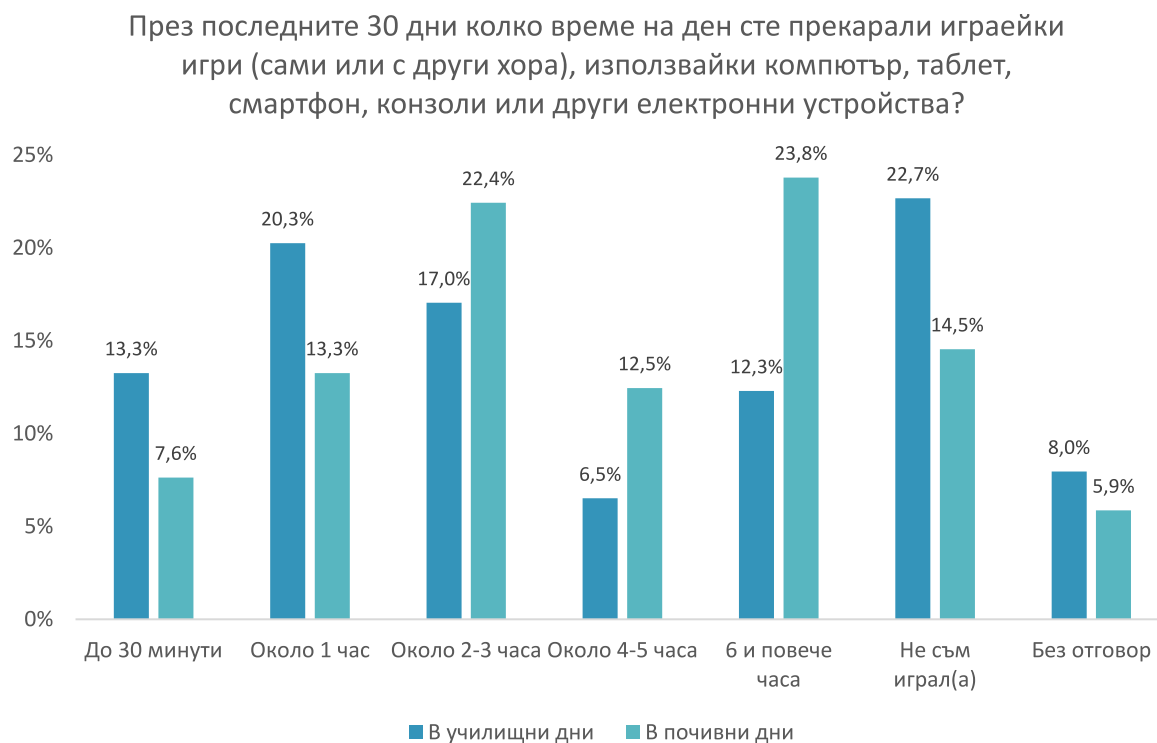
Под каква форма бяха тези вещества, които сте употребявал(а) през изминалата една година?

Най-честата форма под която зрелостниците употребяват наркотични вещества е растителна смес (5,3%). 2,3% отговарят, че използват наркотици под формата на прах, а с процентни дялове от по 1,7% остават кристали и таблетки.

Употребата на растителна смес при учениците, които не живеят с двамата си родители е по-силно изразена отколкото при останалите. Тенденцията показва по-силен интерес от страна на момчетата, както и при дванадесетокласниците.

Други зависимости

Времето, прекарано в електронни игри или на електронни устройства нараства и обхваща големи групи от изследваната целева група. През последните 30 дни само 22,7% от учениците не са прекарвали време през учебните дни, играейки игри, използвайки компютър или други подобни електронни устройства. Прекаралите такова време обаче, са го правили предимно за около час (20,3%) или между 2 и 3 часа (17%). Над 6 часа са играли 12,3% от младежите участвали в изследването.

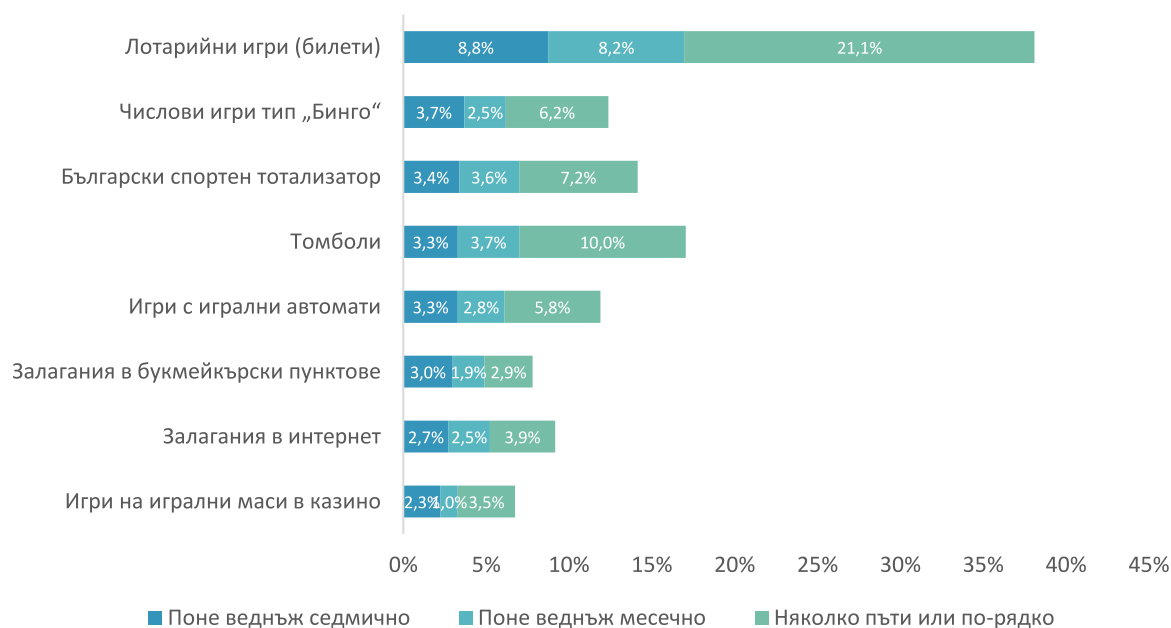
В учебни по-голям дял от момчетата прекарват време играейки на игри в училище, но като цяло те прекарват по-кратко време с електронни устройства - предимно между 30 минути и 1 час в подобни занимания, докато момчетата играят с около час/два повече. Леко увеличаване на броя прекарани часове в такива занимания се забелязва и при горните класове.

В почивните дни се забелязва покачване в часовете прекарани в подобни развлечения, като 23,8% посочват, че са с електронни устройства за повече от 6 часа. 22,4% са пред екрани между 2 и 3 часа. Подрастващите, които не използват електронни устройства за игра в почивните си дни са 14,5%.

По отношение на разпределението по пол, можем да кажем че от гледна точка на дела на младежите, които прекарват време с различни електронни устройства през почивните дни не

се забелязват разлики между момчетата и момичетата. В същото време обаче, ясно се вижда, че броя прекарани часове при момчетата е по-висок, отколкото при момичетата. Интересно е обаче, че младежите под 12 клас прекарват значително повече часове отдадени на игри използвайки компютър или други устройства.

Колко често през последните 12 месеца сте участвали в някоя от следните активности?

По отношение на хазартните игри, можем да кажем, че интересът е сравнително нисък. Въпреки това, сред привържениците на подобен тип занимания ясно се откроява афинитет към лотарийните билети. 8,8% от учениците заявяват, че си закупуват билети поне веднъж седмично, 8,2% веднъж месечно, а 21,1% по рядко. Сред младежите също са популярни в по-малка степен, но в този ред: томболи, Български спортен тотализатор, числови игри тип Бинго и игрални автомати.

Разглеждайки седмичната употреба, след лотарийните билети най-актуални са числовите игри тип Бинго (3,7%). Поне веднъж месечно най-висок процент от анкетираните играят на томболи и чрез Българския спортен тотализатор, отново след употребата на лотарийни билети.

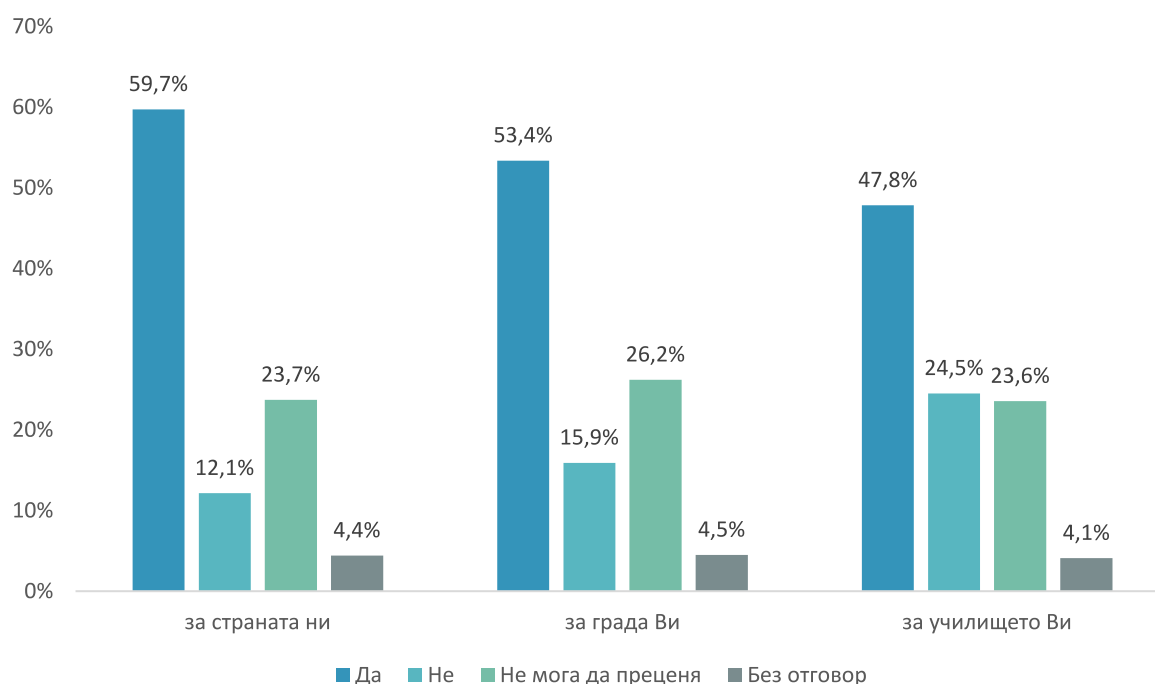
Към лотарийните билети посягат преимуществено момчета. Учениците от 12-ти, 11-ти и 10-ти клас са го правили предимно рядко през изминалите 12 месеца, докато в 9-ти клас се

забелязва по-чест интерес към хазартни игри. Употребата е по-отявлена и при отсъствалите между 1 и 3 дни от училище по неизвинителни причини.

Информираност и нагласи относно употребата на психоактивни вещества

Отношение към употребата на психоактивни вещества

Според Вас употребата на наркотици проблем ли е:

Според учениците в град Ямбол, употребата на наркотични вещества е проблем най-вече за страната. Така отговарят 59,7% от запитаните. 12,1% не споделят това мнение, а 23,7% се въздържат от отговор. 53,4% смятат, че употребата на наркотици е проблем и за град Ямбол, докато 15,9% не считат, че това е така. Близко 48% отговарят, че това е съществен проблем в училището, в което учат.

Най-отявлените поддръжници на тезата, че употребата на наркотични вещества е проблем за страната са младежите, чиито родители имат отрицателно отношение към употребяващите такива вещества. Разпределението по пол сочи, че значително по-склонни да се съгласят с това мнение са момичетата. За сметка на това, значително по-слаба е подкрепата от страна на дванадесетокласниците и младежите влизащи в конфликт с учители.

По отношение на употребата в град Ямбол, тенденциите остават същите с тези за страната.

За употребата на наркотични вещества в училището им се тревожат предимно децата от 8 и 9 клас, както и тези от 11 клас. Най-скептични, че това е толкова наболяла тема са десетокласниците. Младежите които не са пропуснали нито един учебен час по неизвинителни причини, също показват силно безпокойство по отношение на употребата на забранени вещества в училище. Мненията за това доколко наркотиците са проблем за училището, в което учениците учат варират много между отделните училища, което показва, че степента на разпространение е различна. Мненията на учениците за това до каква степен употребата на наркотици е проблем за тяхното училище варира от 29% до 70% в различните училища.

Без съмнение се отличава съществена разлика в преценката за опасността от наркотичните вещества на неупотребяващите и употребилите поне веднъж. Употребявалите в много по-голяма степен посочват, че не виждат проблем. Тези които никога не са употребявали откриват такъв, като той е отличен както за страната, така и за града и училището им.

Според Вас каква е причината връстниците Ви да употребяват наркотици?

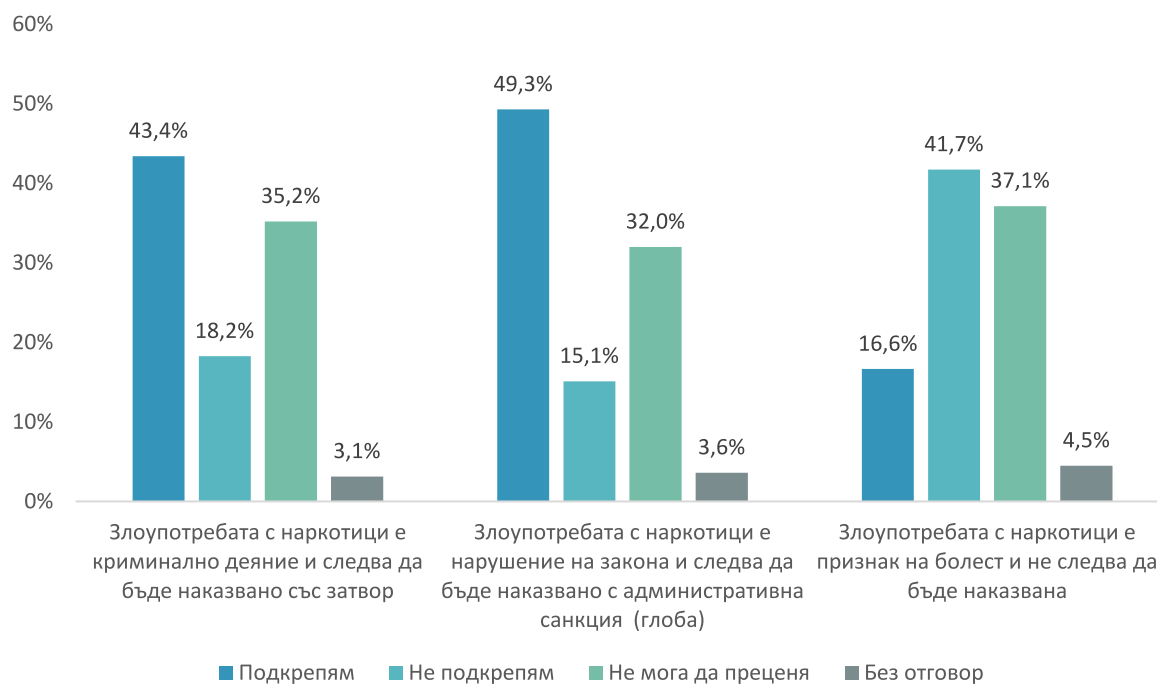
Според Вас каква е причината връстниците ви да употребяват наркотици?

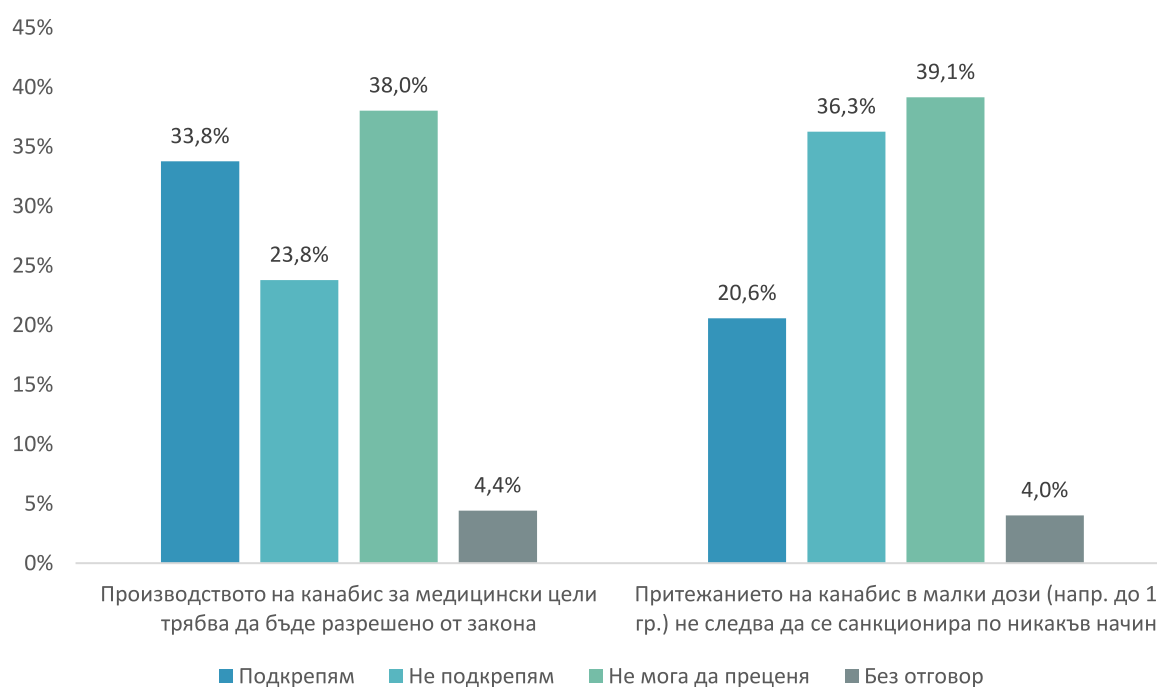
Според най-голям дял от анкетираните причината техните връстници да употребяват наркотици е от любопитство (36,1%). 31,4% смятат, че това се случва за удоволствие, а 30,9% мислят, че причината техните връстници да посягат към употребата на наркотични вещества е, защото смятат, че така ще бъдат приети по-добре от компанията си. Другите най-често срещани причини са потискане на собствените си проблеми, защото се чувстват самотни, за да се откъснат от действителността, от скука, за отстраняване на психологически стрес и защото смятат, че така ще се почувстват като едни от тях. Значителен процент от анкетираните младежи не могат да преценят защо това се случва (34,7%).

От любопитство са посочили предимно момичета и ученици от 10 клас. Младежите чиито родители живеят разделени без развод, също смятат, че любопитството е водещ фактор при взимането на решение за употреба на наркотици. Следващото твърдение с най-висок процент, също е било изказано най-вече от момичетата, но разпределението по клас показва, че нуждата да бъдат приети от другите е актуална причина по-скоро за дванадесетокласниците. Причината да бъдат приети в компанията си, посочват най-вече и децата с починали родители.

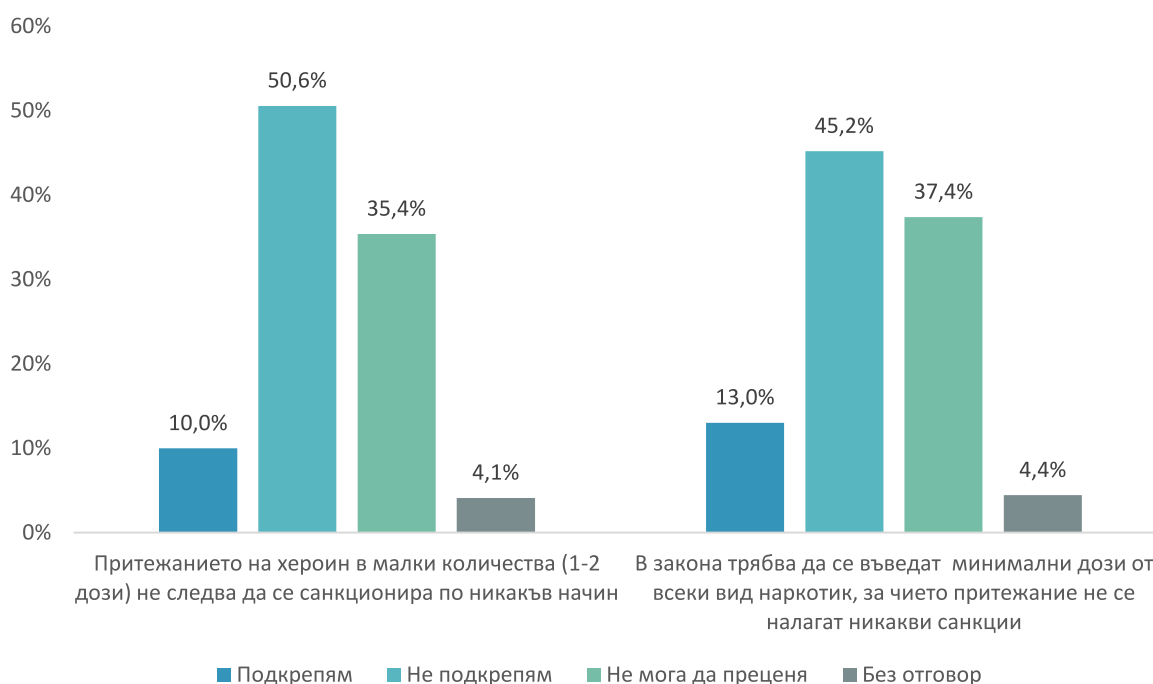
Какво е отношението Ви към следните твърдения?

Какво е отношението Ви към следните твърдения?

Какво е отношението Ви към следните твърдения?

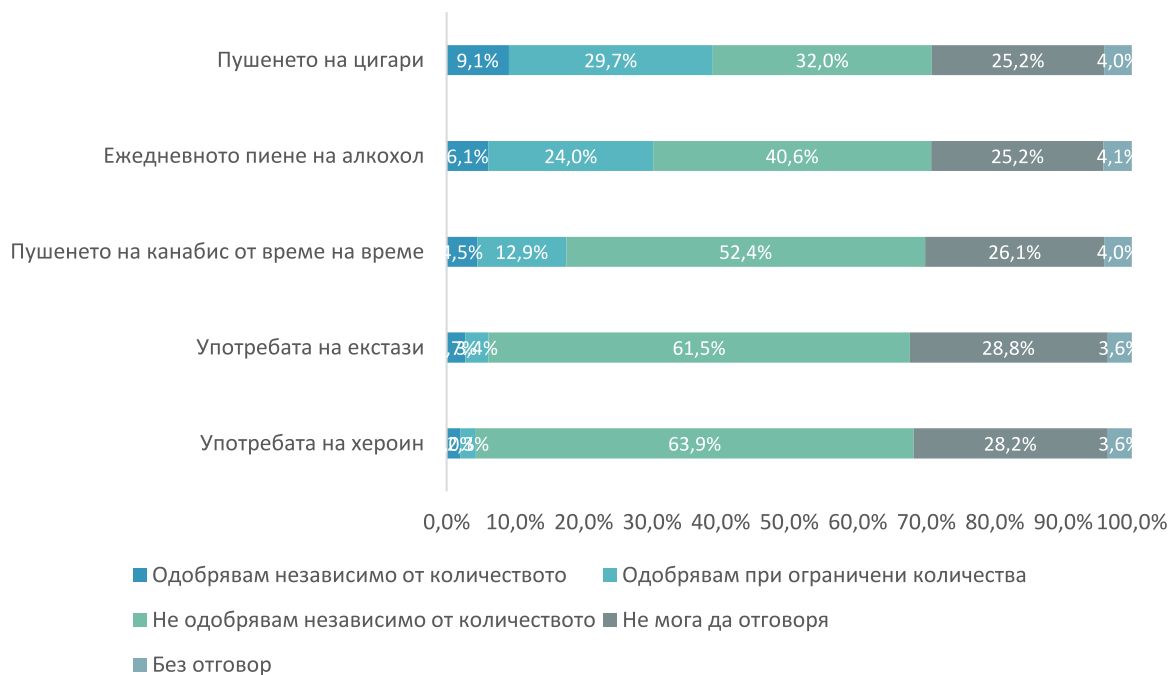

По отношение на законовите мерки, които подрастващите смятат, че трябва да бъдат въведени или респективно спазвани по-добре, 49,3% от анкетираните посочват, че според тях злоупотребата с наркотични вещества е нарушение на закона и следва да бъде наказвана с административна санкция. 43,4% пък смятат, че е необходимо да се осъществява по-строг контрол и подобни злоупотреби да се наказват със затвор. Другото твърдение, което събира сравнително висок процент на одобрение е производството на канабис с медицински цели.

Учениците са предимно против въвеждането на закон за минимални лични дози, като най-остро се реагира срещу притежанието на хероин за лична употреба – 50,6% категорично отхвърлят тази възможност, 10% я подкрепят, а 35,4% не могат да преценят. Отново се забелязва известна толерантност към употребата на марихуана, но въпреки това отново по-голямата част от отговорилите на този въпрос смятат, че не бива да се въвежда минимална доза (36,3%). 20,6% биха искали да е позволена за лична употреба, а 39,1% не могат да преценят.

41,7% от участващите в изследването младежи не смятат злоупотребата с наркотици за болест и съответно са против третирането ѝ като такава. На противоположното мнение са едва 17% от учениците.

Какво е отношението Ви към:

Най-силно одобрение по отношение на цялостната употреба събират цигарите. 29,7% от анкетираните ученици одобряват пушенето на цигари в ограничени количества, а 9,1% го одобряват в неограничени. Ежедневното консумиране на алкохол е следващото нещо към което подрастващите имат сравнително добро отношение, като 24% са заявили, че го одобряват ако е в ограничени количества, а 6,1% го одобряват независимо от количествата. Употребата да канабис събира по-нисък процент на одобрение, но сравнително висок спрямо тази на екстази и хероин. 12,9% смятат, че пушенето на марихуана в ограничени количества не представлява проблем, а за 4,5% количеството няма значение

Какво е отношението на родителите Ви към лицата, употребяващи наркотици?

64,5% от анкетираните ученици в град Ямбол заявяват, че родителите им имат отрицателно отношение към наркотиците, а 19,5% все още не са разговаряли на тази тема с тях. 4,3% смятат, че родителите им са толерантни към употребата на наркотични вещества, докато 4,6% че са безразлични. 1,6% посочват, че нямат родители.

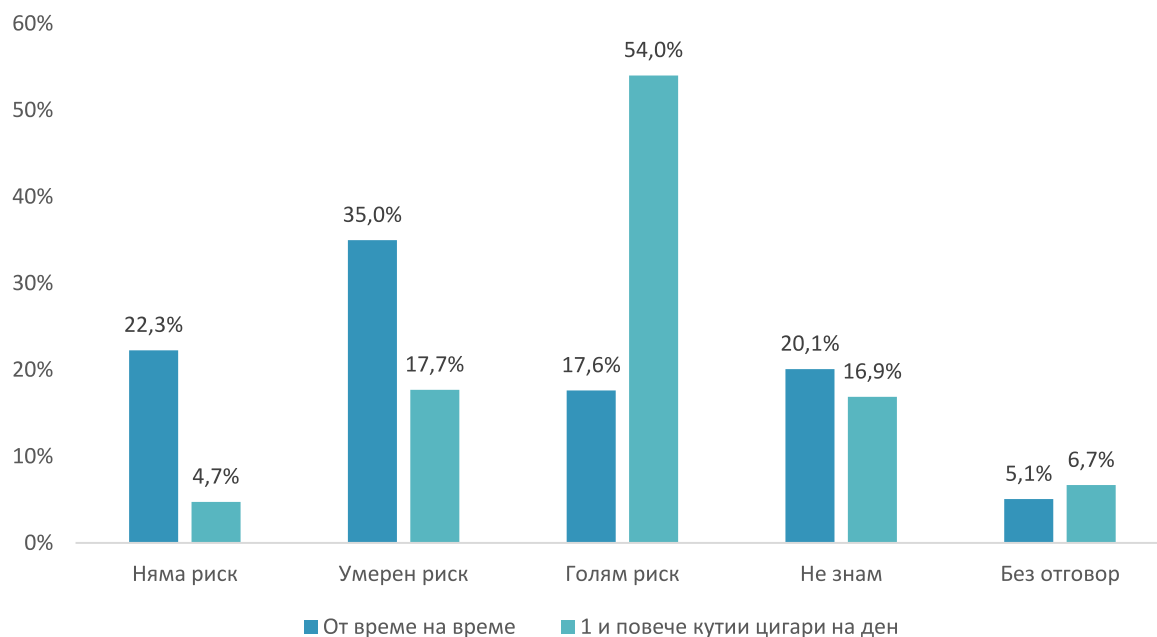
По темата свързана с лицата употребяващи на наркотични вещества, разговарят предимно момичетата. Учениците от 12 и 10 клас в по-голяма степен вярват, че родителите им са толерантни в сравнение с останалите класове. Въпреки това, най-голям дял от младежите са уверени, че родителите им не одобряват подобна употреба. Забелязва се, че голям дял от децата на разведени родители не са наясно какво е тяхното отношение по този въпрос, те също така сравнително по-често са посочвали, че родителите им са безразлични.

Рискове за здравето от употребата на цигари, алкохол и наркотични вещества

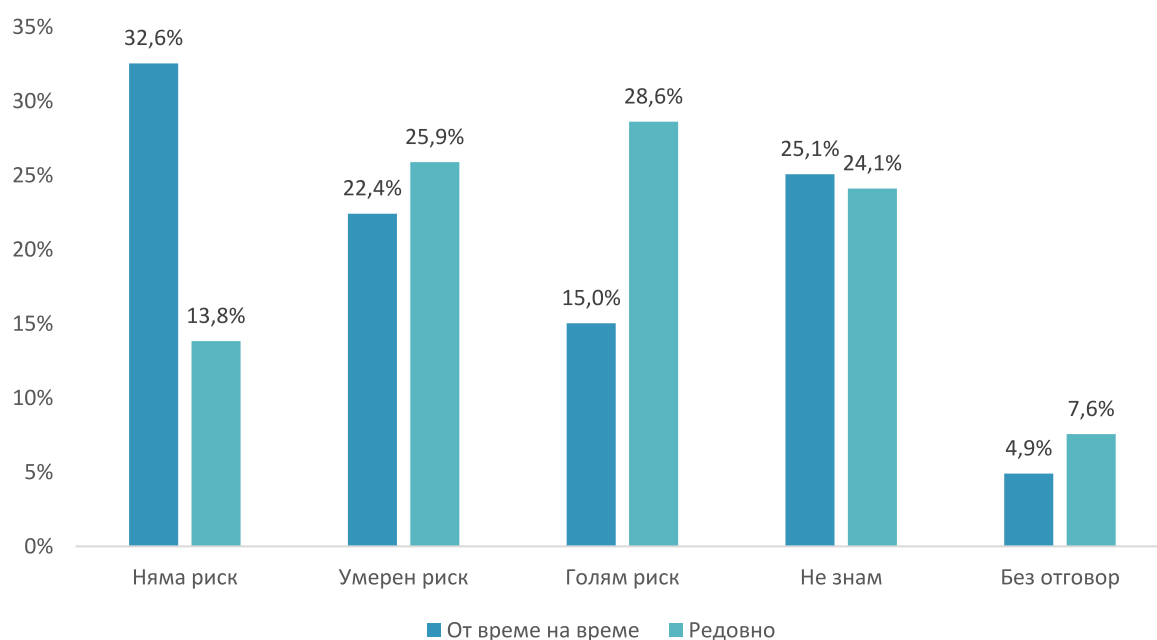
Учениците са склонни да подценяват рисковете от употребата на някои от тестваните вещества, допускайки, че при малки количества или при по-рядка употреба, те не влияят на здравето. Това увеличава тяхната предразположеност към употребата на алкохол и наргиле от време на време, както и към пушенето на цигари. Въпреки че по отношение на цигарите и наргилето настроенията сочат, че те крият по-скоро умерен риск, отколкото никакъв. Според най-голям дял от младежите всички тежки наркотични вещества крият голям риск независимо от честотата на употреба.

Интересно е, че момчетата много по-често са пропускали да отговорят на този въпрос, но за сметка на това имат сравнително по-толерантно отношение към тежките наркотици спрямо момичетата. При различните класове тенденцията е една и съща и това е допускане на употреба в ограничени количества и несъгласие с регулярна употреба.

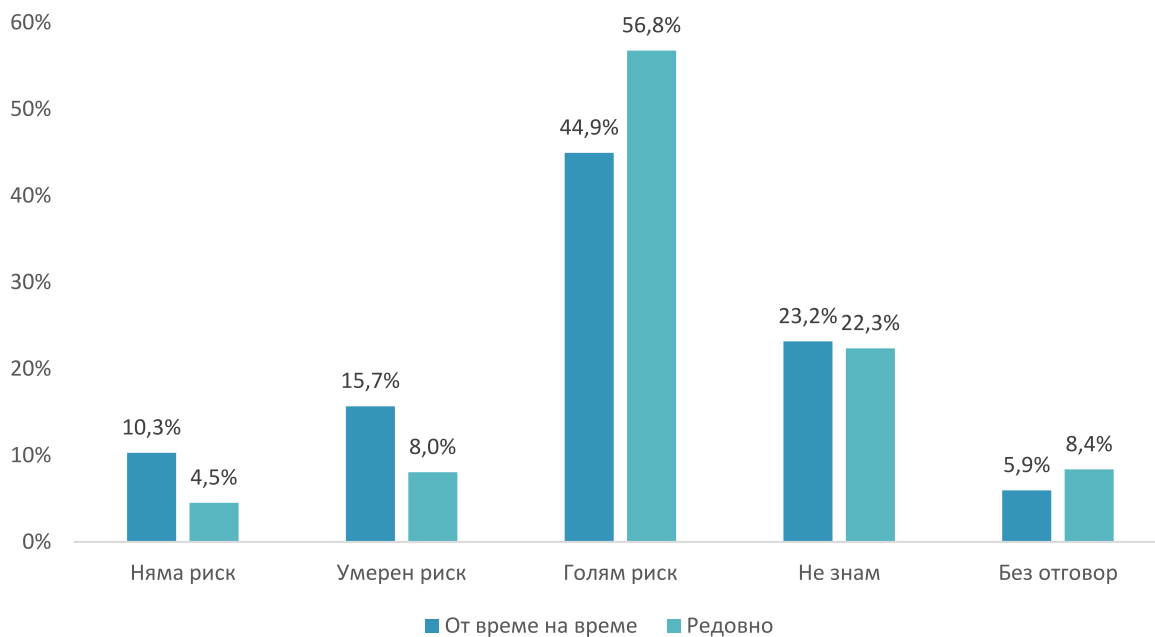
Смятате ли, че има риск за здравето на хората, които пушат цигари

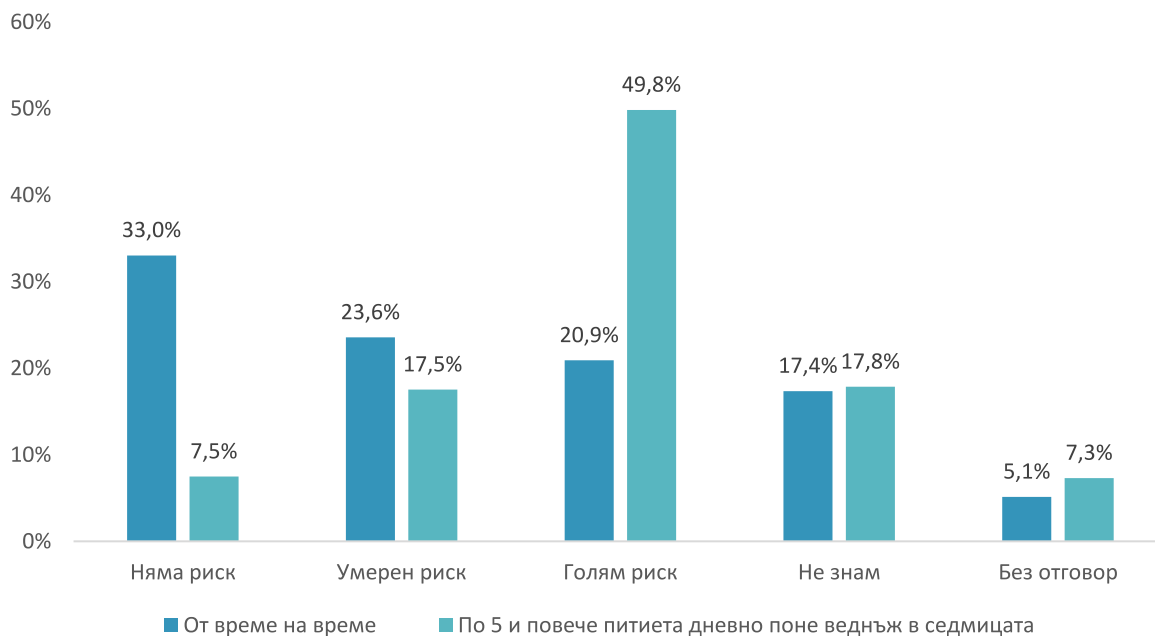
Смятате ли, че има риск за здравето на хората, които пушат наргиле

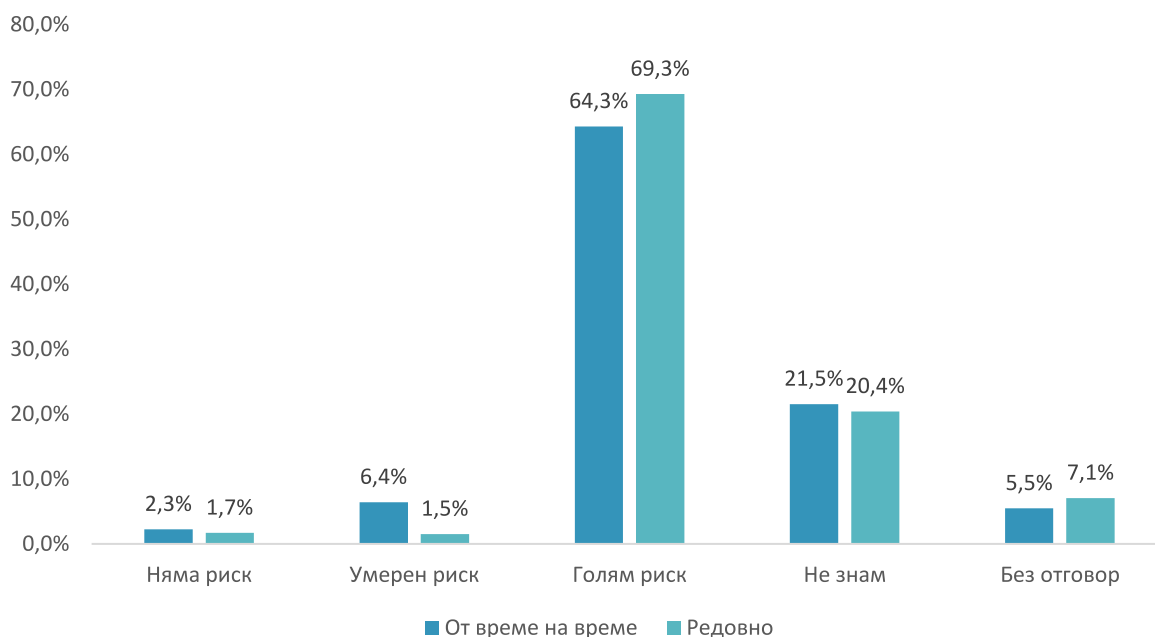
Смятате ли, че има риск за здравето на хората, които пушат канабис

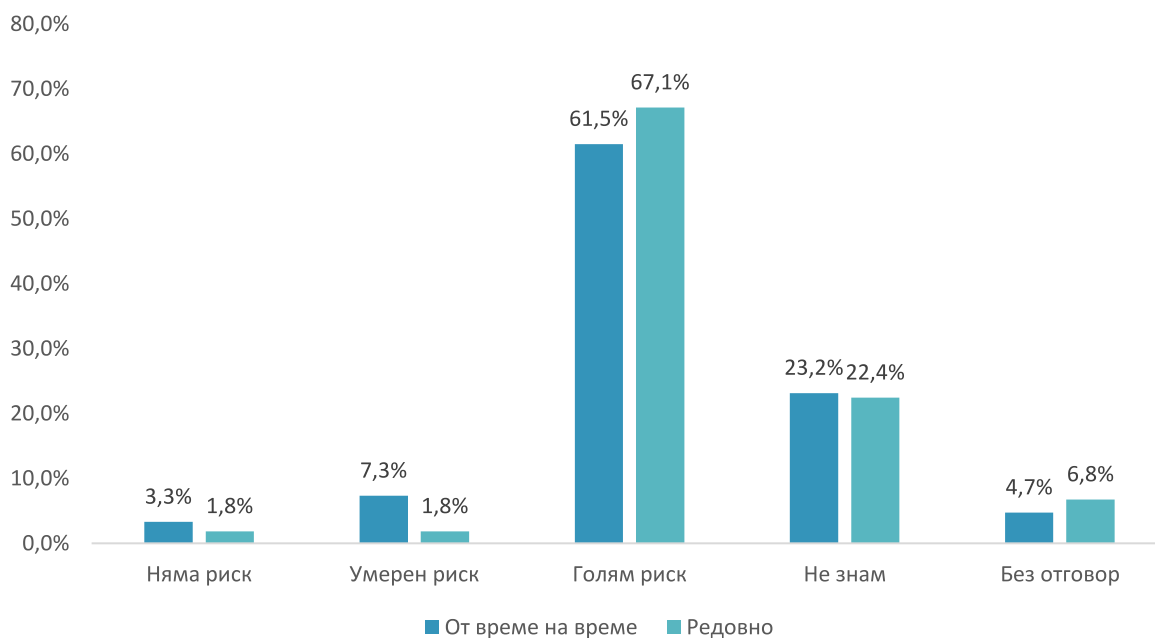
Смятате ли, че има риск за здравето на хората, които пият алкохол

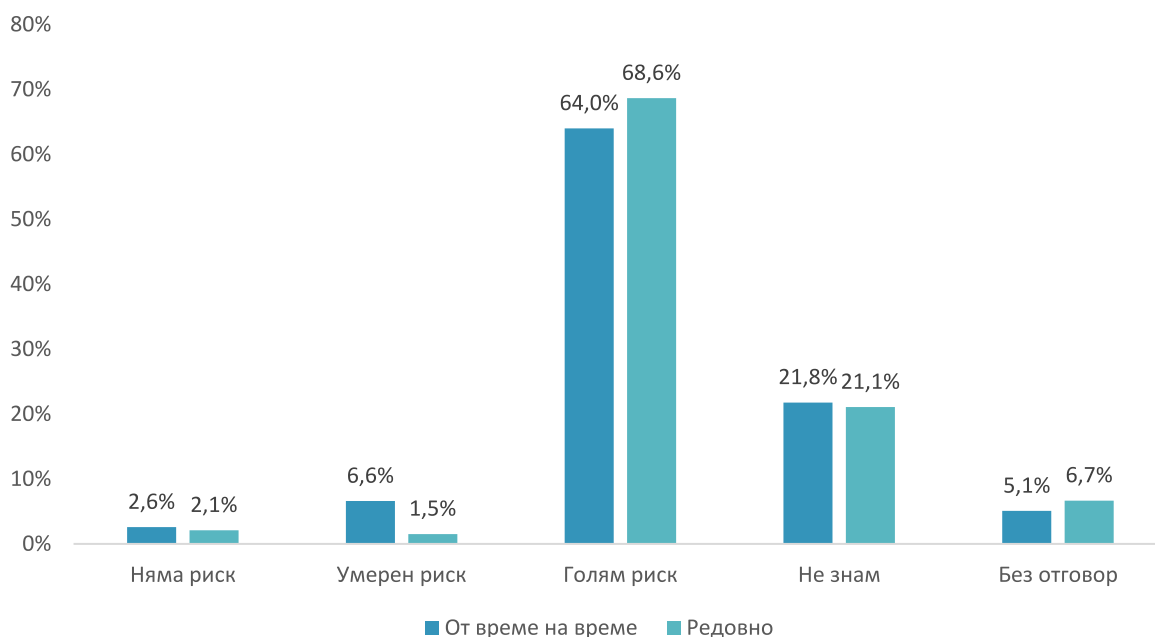
Смятате ли, че има риск за здравето на хората, които употребяват хероин

Смятате ли, че има риск за здравето на хората, които употребяват екстази

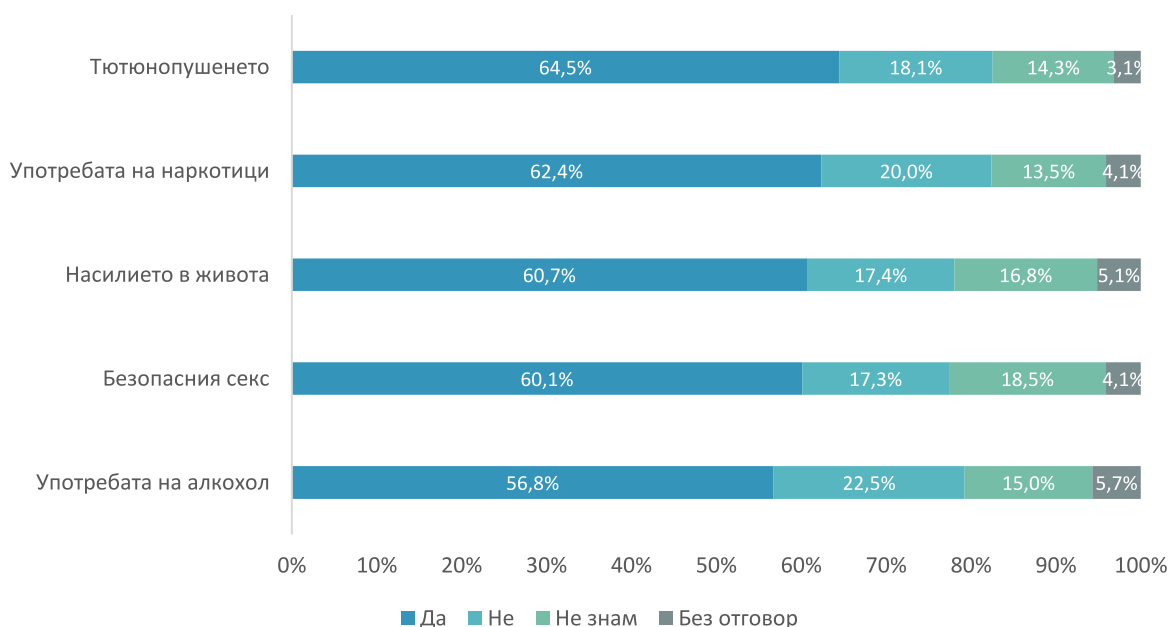

Смятате ли, че има риск за здравето на хората, които употребяват кокаин

Въпроси, свързани с училището и обкръжението

Смятате ли, че в училище трябва да се разговаря открито по въпросите, свързани с:

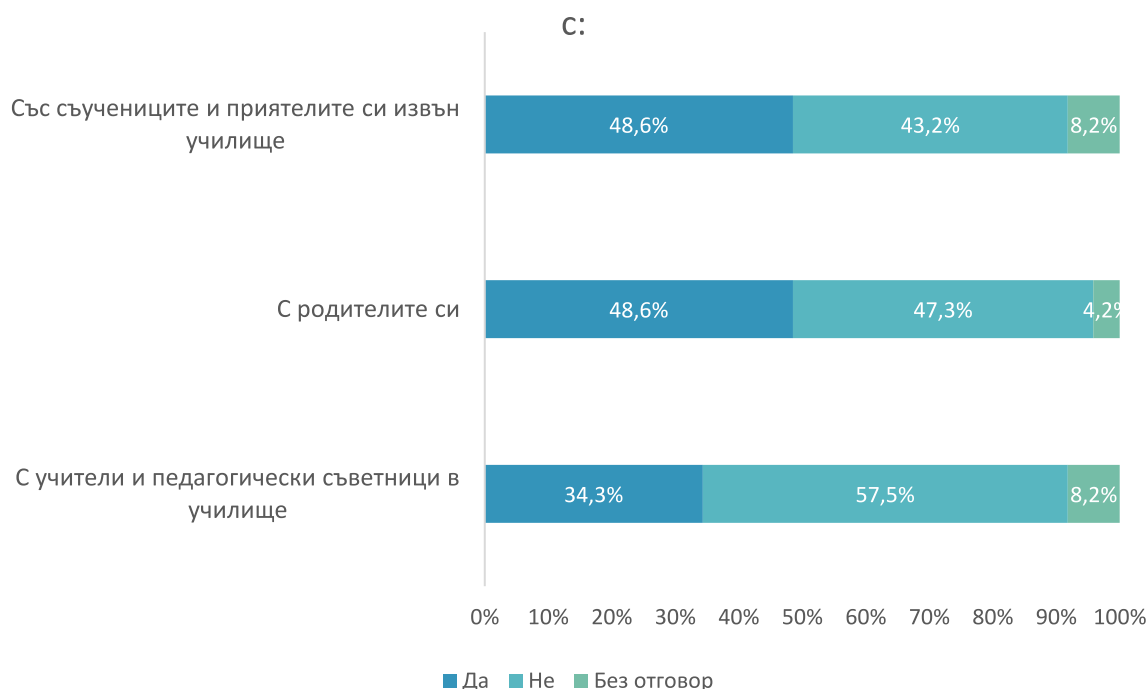
По отношение на темите, които според учениците трябва да бъдат обсъждани открито в училище, всяка от изброените възможности събира процентен дял от над 60%, като за алкохола

той е 56,8%. Това означава, че всички предложени теми са от съществена важност и тяхното разискване в учебните часове е желателно, тъй като представляват интерес за голяма част от младежите.

Въпреки това, можем да кажем, че темата, която най-силно вълнува анкетираните е тютюнопушенето. Такъв отговор са дали 64,5% от учениците. Следващите най-популярни теми са употребата на наркотици (62,4%) и насилието в живота (60,7%). Безопасния секс е важна тема за 60,1% от анкетираните, а употребата на алкохол остава на последно място с процентен дял от 56,8%.

Момичетата показват по-висока готовност да разговарят по предложените теми в училище, като за тях най-актуална се оказва тази за употребата на наркотици и насилието в живота. Засиленият интерес към тези теми би могъл да бъде обяснен с последните обществено разисквани проблеми за насилие в училище и насилие основано на полов признак и тяхната обвързаност с ежедневието на всеки гражданин. Що се отнася до разпределението по класове, дванадесетокласниците се интересуват най-вече от темата за тютюнопушенето. По-малките ученици в 10 клас, също показват засилен интерес към тази тема, но се забелязва, че вниманието им привлича и възможността за обсъждане в училище на насилието в живота.

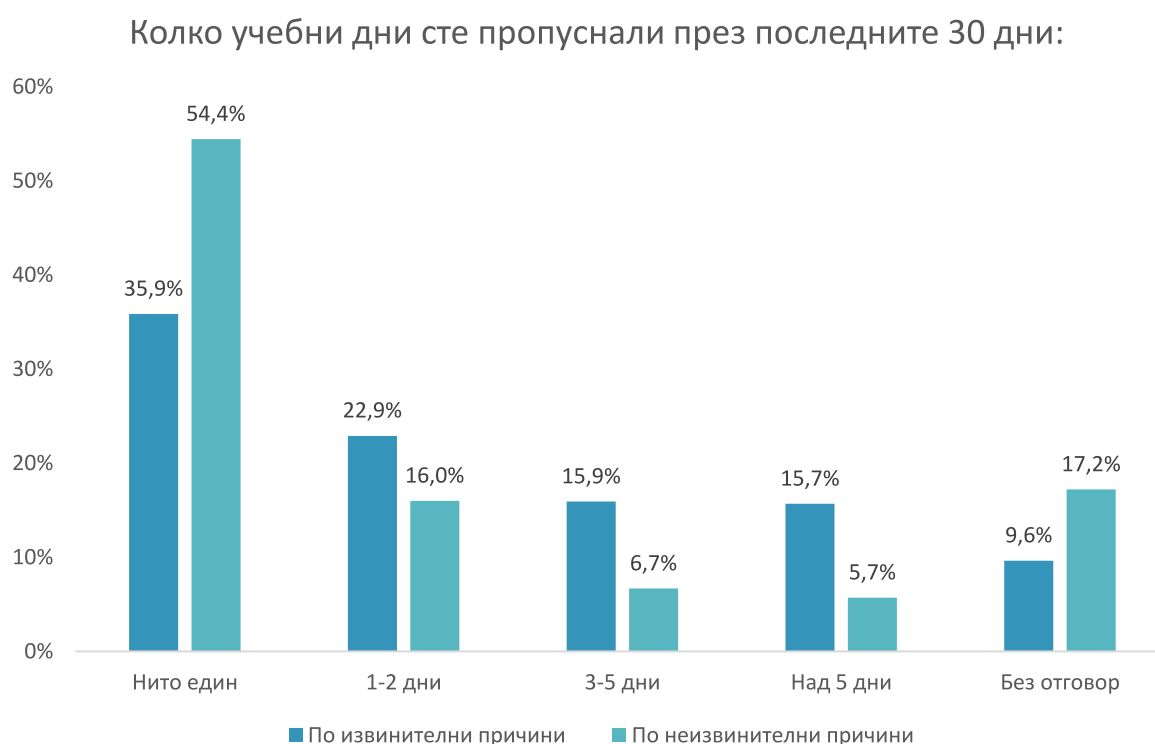
Разговаряте ли по въпросите за употребата на наркотици

Възможност за разговор по темите свързани с употребата на наркотици, учениците срещат най-често в лицето на своите съученици и приятели извън училище (48,6%) и с

родителите си (48,6%). Най-рядко младежите се обръщат към своите учители и педагогическите съветници в училище (34,3%).

Забелязва се, че учениците които не са обсъждали употребата на наркотични вещества с родителите си и не знаят какво е тяхното отношение по тези теми, са склонни в много по-малка степен да обсъждат подобни въпроси с когото и да било. По отношение на разпределението по пол, момичетата са отворени към дискусия със съученици и приятели, но и различни възрастни, докато по-големия дял от момчетата допускат разговор по-скоро само със съучениците и приятелите си. Регулярно отсъстващите от училище по трудно приемат разговори с училищните съветници.

Според проведеното анкетно проучване сред младежите в Ямбол, тяхното отсъствие от учебните часове не е практика и се случва сравнително рядко. Учениците са отсъствали най-вече по извинителни причини, като това за по-голямата част от тях се е случвало за период от 1 до 2 дни (22,9%). В случаите когато се е налагало да отсъстват за повече дни, за 15,9% това се е случвало в рамките на от 3 до 5 дни, а за 15,7% над пет дни.

28,4% от анкетираните са отсъствали по неизвинителни причини. В най-честия случай техните отсъствия отново заемат най-краткия предложен интервал - от един до два дни (16%). 6,7% са отсъствали без основание между 3 и 5 дни, а 5,7% над 5 дни.

Може да се каже, че момчетата отсъстват по-често по неизвинителни причини. Но статистическата разлика спрямо момичетата е много малка. Учениците в горните класове отсъстват в по-голяма степен от занятия в училище по неизвинителни причини, но се забелязва и това, че те отсъстват най-много по-често по извинителни причини. Натовареността поради кандидатстудентската подготовка би могла да е фактор в това явление.

Обобщение

Текущият анализ представя актуалната информация във връзка с аспектите от здравето поведение, както и оценките и нагласите относно употребата на медикаменти, цигари и алкохол сред учениците в гимназиален клас в Ямбол.

По отношение на употребата на медикаменти без лекарско предписание сред учениците можем да кажем, че това се случва изключително рядко. В случаите когато все пак се стига до използване на непредписани лекарства, това са предимно сънотворни и успокоителни.

Във връзка с тютюнопушенето, сред пушачите броят на момичетата е по-голям, а момчетата пушат по-голям брой цигари. Най-често 14-годишните запалват цигара за първи път. Приблизително една пета от запитаните споделят, че пушат всеки ден.

По-голямата част от младежите не биха се съгласили да опитат наркотик, ако техен приятел им предложи. През последните 30 дни най-много от учениците отбелязват, че са употребили комбинация от две или повече вещества, анаболни стероиди и хероин.

Откроява се толерантното отношение на учениците към употребата на алкохол и пушенето на наргиле и цигари. Възможно е това да е резултат от свободното им разпространение и неспазването на законите за продажбата им на непълнолетни лица. Важно е да отбележим, че учениците възприемат наргилето при рядка употреба дори като по-малко рисково от цигарите. Аналогично, но в по-малка степен, осъзнатостта на риска от пушене на канабис спада при употреба от време на време. Това допълнително повишава толерантността и влияе на склонността за употреба. Рискът, произтичащ от приема на по-тежки наркотици, като хероин, екстази и кокаин, е по-добре осъзнат.

В заключение бихме могли да кажем, че е налице нужда от целенасочени и ефективни мерки за превенция на употребата на алкохол, тютюневи изделия и наркотични вещества сред подрастващите.